



Факултет за инжењерски менаџмент
Београд

**ПРАВИЛНИК
О СТАНДАРДИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ
И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА**

Београд, 2013. године



САДРЖАЈ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

I СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Опредељење Факултета да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма
Мере за обезбеђење квалитета
Субјекти обезбеђења квалитета
Области обезбеђења квалитета
Опредељење за изградњу организационе културе квалитета
Повезаност образовне, научне и стручне делатности
Периодично преиспитивање и унапређивање Стратегије обезбеђења квалитета
Јавно промовисање Стратегије

II СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА ФАКУЛТЕТА

III СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

1. Субјекти обезбеђења квалитета
2. Студенти као субјект обезбеђења квалитета
3. Наставници и сарадници као субјекти обезбеђења квалитета
4. Савет као субјект обезбеђења квалитета
5. Декан као субјект обезбеђења квалитета
6. Наставно-научно Веће као субјект обезбеђења квалитета
7. Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање као субјект обезбеђења квалитета

IV СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета студијских програма

V СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета наставног процеса

VI СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета наставника и сарадника

VII СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СТУДЕНТА

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета студената



VIII СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

IX СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УПРАВЉАЊА ФАКУЛТЕТОМ И КВАЛИТЕТА НЕНАСТАВЕ ПОДРШКЕ

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета управљања високошколском установом и квалитет ненеаставне подршке

X СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета простора и опреме

XI СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ФИНАНСИРАЊА

1. Опште одредбе
2. Стандард квалитета финансирања

XII УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

1. Опште одредбе
2. Улога студената у самовредновању и провери квалитета

XIII СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

1. Опште одредбе
2. Систематско праћење и периодична провера квалитета

XIV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРИЛОГ: ОБРАСЦИ



На основу члана 15. став 1. Закона о високом образовању (СЛ. гласник РС бр. 76/05), Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа (СЛ. гласник РС бр. 106/06) и члана 61. Статута Факултета, Наставно-научно веће Факултета на својој седници одржаној дана 29.03.2013. године донело је

**ПРАВИЛНИК
О СТАНДАРДИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ
И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА**

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим Правилником се уређују тела, стандарди и поступци за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета. Уређује се начин, мере и поступак реализације програма самовредновања и оцењивања квалитета у области студијских програма, наставе, научноистраживачког рада, оцењивања студената, уџбеника и литературе, библиотечких и информатичких ресурса, ненаставне подршке и процеса управљања.

Праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета посебно се заснивају на самовредновању и оцени квалитета Факултета, спољашњој провери квалитета, као и стандардима и поступку за акредитацији установе и студијских програма.

Члан 2

Циљеви самовредновања су обезбеђење и побољшање квалитета наставног процеса, студијских програма и услова рада. Нови квалитет даје основу за остваривање основних задатака и циљева у образовном процесу и научно-истраживачком раду Факултета.

Континуирано праћење, обезбеђење и развој квалитета је у складу са Законом о високом образовању, Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета високошколских установа, стандардима и поступцима за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, као и стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма, подзаконским актима и овом правилником.

Члан 3

Овај правилник пружа основу за припрему Извештаја о самовредновању Факултета који је обавезни документ који се прилаже у документацији потребној за акредитацију високошколске установе и студијских програма.

I СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Члан 4



Факултет доноси Стратегију обезбеђења квалитета, која представља дугорочну оријентацију у остваривању свих образовних, научних, стручних и свих других активности који се на њој остварују.

Стратегија обезбеђења квалитета је у суштини опредељење Факултета да образовни процес и пратеће активности континуирано подиже на више нивое, у складу са развојем економских наука и са будућим потребама привредних и других субјеката, за које се образују студенти Факултета.

Факултет је дефинисао своје дугорочне циљеве за чију реализацију је одредио стратегију обезбеђења квалитета као једну од три основне стратегије развоја Факултета. Факултет је оријентисао образовни процес и пратеће активности према нивоима квалитета који ће му омогућити да постане водећа академска установа у региону из области инжењерског менаџмента.

Члан 5.

Стратегија обезбеђења квалитета обавезује Факултет да квалитет стално и плански унапређује и на тај начин потврђује своје опредељење друштвено одговорне образовне установе, која друштву и другим пословним субјектима гарантује тражену стручност и стваралачке способности свршених студената у њиховој професионалној пракси.

Стратегија садржи следеће елементе:

1. опредељење Факултета да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма;
2. мере за обезбеђење квалитета;
3. субјекте обезбеђења квалитета, које чине Наставно-научно Веће, Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање, студенти, наставници, ненаставно особље, Декан и други субјекти, при чему сваки од њих има права и обавезе у поступку обезбеђења квалитета;
4. области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања);
5. опредељење за изградњу организационе културе квалитета;
6. повезаност образовне, научне и стручне делатности;
7. периодично преиспитивање и унапређивање Стратегије обезбеђења квалитета;
8. јавно промовисање Стратегије.

Стратегију обезбеђења квалитета доноси Савет Факултета, на предлог Декана Факултета и Наставно-научног већа Факултета. Стратегија обезбеђења квалитета доступна је јавности. Факултет периодично, а најмање једнапут у три године преиспитује и, по потреби, унапређује Стратегију обезбеђења квалитета. Одлуку о преиспитивању Стратегије обезбеђења квалитета доноси Декан Факултета.

Опредељење Факултета да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма



Члан 6.

Студијски програми су темељ и суштина делатности Факултета и они су главни фактор друштвене оправданости постојања Факултета као јавне високошколске установе. На студијским програмима се заснива образовна, научна и стручна делатност.

Сваки студијски програм је целовит, има своју посебност по структури и усаглашен је са другим студијским програмима на Факултету, како хоризонтално, тако и вертикално. Квалитет студијских програма је у коорелацији са квалитетом знања, вештина и креативних способности свршених студената.

Квалитет сваког студијског програма се заснива на квалитету следећих димензија квалитета које доприносе његовом остваривању и то:

- 1. Квалитет садржаја сваког предмета;**
- 2. Квалитет студената;**
- 3. Квалитет наставника и сарадника;**
- 4. Квалитет ненаставног особља;**
- 5. Квалитет уџбеника и друге литературе;**
- 6. Квалитет информационе подршке;**
- 7. Квалитет услова рада;**
- 8. Квалитет организационе структуре Факултета.**

Факултет је опредељена да непрекидно и систематски ради на унапређењу студијских програма по свим њиховим наведеним димензијама.

Квалитет садржаја предмета

Садржај предмета ће се континуирано иновирати и усклађивати са најновијим научним достигнућима и сазнањима из области методике наставе.

Квалитет студената

Квалитет уписаних студената обезбеђиваће се кроз стриктну примену пријемног испита приликом уписа на студије. Квалитет студената, односно њихових знања, вештина и способности, изграђиваће се у току студија кроз квалитет студијских програма, наставника и сарадника, ненаставног особља, уџбеника и друге литературе, информационе подршке, услова рада и организационе структуре Факултета.

Квалитет наставника и сарадника

Наставници и сарадници, као учесници у наставном процесу, континуирано ће се бавити научно-истраживачким, научним и стручним радом, а остварене резултате утрађиваће у студијске програме и тиме развијати њихов квалитет. Наставници и сарадници јавно ће презентовати резултате научно-истраживачког и стручног рада у земљи и иностранству кроз учествовање на домаћим или међународним научним



конференцијама и скуповима, као и објављивање радова у међународним и домаћим научним часописама.

Квалитет ненаставног особља

Битан фактор обезбеђења квалитета студијских програма су знања и радне способности ненаставног особља, које ће се развијати кроз стручно усавршавање и континуирану планску едукацију за све активности које су подршка образовном и научно-истраживачком процесу.

Квалитет уџбеника и друге литературе

Уџбеници и друга литература представљају релевантан фактор обезбеђења квалитета студијских програма. Стално ће се усклађивати са најновијим достигнућима науке и резултатима сопственог научно-истраживачког рада.

Квалитет уџбеника и друге литературе обезбеђиваће се преко дефинисаних правила издавачке делатности, као и набавком из других извора.

Квалитет информационе подршке

Информациона подршка ће се стално унапређивати, са циљем да омогући коришћење информационо-комуникационих технологија у приступу различитим садржајима студијског програма, побољшању наставног процеса, као и изучавању предмета који су засновани на коришћењу информационих технологија.

Квалитет услова рада

Услови рада на Факултету континуирано се побољшавају, јер представљају важан мотивациони фактор за учеснике у образовном процесу (радни амбијент, његова хуманизација, квалитет радног простора у смислу оплемењивања и хигијене, квалитет опреме, учила и других средства у радном простору која обезбеђују квалитет студијског програма, односно његово квалитетно остваривање).

Квалитет организационе структуре Факултета

Организациона структура Факултета условљава квалитет остваривања студијских програма и њихово континуирано унапређење, па се мора развијати и усклађивати са потребама студијских програма као окоснице образовног процеса (развој квалитета рада стручних органа, пословодних органа, унапређење квалитета рада организационих јединица и њихових интеракција, а посебно наставне и ненаставне јединице и сл.).

Мере за обезбеђење квалитета

Члан 7.

Факултет континуирано предузима и предузимаће мере за обезбеђење квалитета и то:



1. дефинисање стандарда и поступака за обезбеђење квалитета;
2. дефинисање система обезбеђења квалитета;
3. обезбеђење квалитета студијских програма;
4. унапређење квалитета наставног процеса;
5. унапређење квалитета научног, научног и стручног рада;
6. унапређење квалитета наставника и сарадника у погледу научног, научног истраживачког и стручног рада;
7. континуирано обезбеђивање квалитета студената приликом уписа и на самим студијама;
8. континуирано унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
9. унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке;
10. континуирано побољшање квалитета простора и опреме;
11. стабилно финансирање делатности Факултета;
12. континуирано укључивање студената у самовредновање и оцењивање
13. квалитета;
14. систематско праћење и периодичну проверу квалитета.

Мере се састоје од одређивања потребних активности, њихових носилаца и рокова за извршење.

Субјекти обезбеђења квалитета

Члан 8.

У обезбеђењу квалитета учествује више субјеката, и то:

- Наставно-научно Веће,
- Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање,
- Студенти,
- Наставници и сарадници,
- Ненаставно особље,
- Декан и др.

Наставно-научно веће је стручни орган који има пресудну одговорност у обезбеђењу квалитета, тако што планира мере, акције и носиоце активности за обезбеђење квалитета (Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање, наставници, сарадници и сл.), разматра извештаје носилаца активности, доноси акте о предузимању корективних мера и активности и доноси оцену испуњености сваког појединачног стандарда. Као стручни орган, Веће усваја коначни извештај о самовредновању који оверава Декан. Наставно-научно веће као стручни орган бира Комисију за обезбеђење квалитета и самовредновање као своје тело, које се плански и континуирано бави праћењем, обезбеђивањем, унапређењем и развојем квалитета.



Студенти су изузетно значајан субјект у Стратегији обезбеђења квалитета, као активни учесници у наставном процесу. Њихово учешће у Стратегији обезбеђења квалитета дефинише се и спроводи у стандардима за самовредновање квалитета.

Субјекти обезбеђења квалитета су наставници и сарадници, као носиоци наставног процеса, научно-истраживачког, научног и стручног рада. Њихова улога и активности у обезбеђењу квалитета такође су дефинисани у стандардима за самовредновање квалитета.

Ненаставно особље је релевантан субјект у Стратегији обезбеђења квалитета, јер пружа сваку подршку одвијању наставног процеса и научно-истраживачког, научног и стручног рада. За контролу квалитета рада ненаставног особља одговоран је Руководилац Службе контроле квалитета.

Декан као пословодни орган је субјект Стратегије обезбеђења квалитета, тако што самостално или у сарадњи са другим субјектима дефинише Стратегију, планира и координира активности, контролише спровођење корективних мера и као председник Наставно-научног Већа учествује у изради и одговоран је за усвајање Извештаја о остваривању Стратегије обезбеђења квалитета.

Поред наведених, у Стратегији обезбеђења квалитета учествују и други субјекти (привредне асоцијације, екстерни експерти, консултанти и сл.). Права и обавезе сваког од наведених субјеката дефинишу се у стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета.

Области обезбеђења квалитета

Члан 9.

Стратегија обезбеђења квалитета обухвата најважније области у делатности Факултета, а пре свега студијске програме, наставу, истраживање, вредновање студената, уџбенике и литературу, ресурсе, ненаставну подршку и процес управљања.

Наведене области у Стратегији обезбеђења квалитета чине систем, чија се динамика континуирано усклађује са главним задацима и циљевима Факултета. Студијски програми чине темељ наставе и образовни оквир и садржај за стицање знања, вештина и креативних способности свршених студената. Студијски програми и настава су интегрисане области у Стратегији обезбеђења квалитета, континуирано се прате и контролишу.



Научно-истраживачки рад подстиче обезбеђење и стални развој квалитета, кроз нова научна достигнућа у области научне области менаџмента и инжењерског менаџмента. Ова достигнућа су усмеравајући фактор прилагођавања Стратегије у свим областима, при чему се сопствена достигнућа интегришу са достигнућима других високошколских установа које образују инжењере менаџмента.

Вредновање студената је значајна стратешка оријентација, од чијег квалитета зависи и обезбеђење укупног квалитета Факултета као установе. Стога се вредновање студената плански и континуирано спроводи кроз поступке и стандарде за самовредновање, као и кроз поступке и стандарде за акредитацију Факултета као високошколске установе и његових студијских програма.

Уџбеници и литература су значајна област Стратегије обезбеђења квалитета, па се њихово издавање и набавка врше плански, континуирано и благовремено. Стратегија обезбеђења квалитета подразумева обезбеђеност уџбеницима и литературом свих предмета у студијским програмима у издању Факултета, или набављених од других издавача.

Ресурси (простор и опрема, библиотека, информациона подршка), као област Стратегије обезбеђења квалитета, чине једну од основа за одвијање наставе и остваривање студијских програма. Стога се квалитет ресурса стално прати, обезбеђује, унапређује и контролише, како би се наставни процес оптимално одвијао, а студијски програми остваривали према поступцима и стандардима за самовредновање и за акредитацију Факултета и програма.

Ненаставна подршка је пратећи скуп активности, који обезбеђује одвијање укупног процеса рада на Факултету. Посебну важност има за обезбеђење квалитета наставе, услова рада и ресурса, због чега се ова подршка стратешки континуирано планира, прати и обезбеђује. Процес управљања пројима све активности на Факултету, а тиме и области Стратегије обезбеђења квалитета. Тада процес усмерава развој и остваривање студијских програма, организовано одвијање наставе, континуитет научно-истраживачких активности, унапређење ресурса, деловање ненаставне подршке, рад стручних органа и помоћних тела у систему обезбеђења квалитета и сл.

Савет и његова помоћна тела су носиоци активности у процесу управљања и оговорни су за остваривање Стратегије обезбеђења квалитета.

Опредељење за изградњу организационе културе квалитета

Члан 10.

Факултет је дугорочно опредељен за изградњу организационе културе квалитета, која подразумева стратешку оријентисаност на културу која подстиће учешће свих у перманентном унапређењу система квалитета. То се посебно односи на пословодни



орган (Декан), наставнике и сараднике, студенте, ненаставно особље, као и на стручне органе и тела.

Организациона култура квалитета се планира и изграђује тако, да постане саставна компонента у активностима свих субјеката Стратегије обезбеђења квалитета. Ова култура квалитета подразумева прожимање стандардима квалитета рад сваког појединца, групе, извршилаца стручних органа, а посебно наставника, сарадника и студената као релевантнијих субјеката Стратегије обезбеђења квалитета у обављању делатности Факултета.

Декан предлаже, а Савет утврђује елементе организационе културе квалитета, који се објављују - чине доступним свим субјектима квалитета на Факултету и обавезују их на одговорајуће понашање у извршавању својих активности и обавеза. Савет периодично (најмање једанпут годишње) разматра ниво организационе културе квалитета на основу извештаја Декана, а по потреби предузима корективне мере и акције.

Повезаност образовне, научне и стручне делатности

Члан 11.

Повезаност образовне, научне и стручне делатности у Стратегији обезбеђења квалитета, спроводи се и показује кроз интеракције наставе на студијским програмима, научно-истраживачког, научног и стручног рада наставника, сарадника и студената. Знања, вештине и креативне способности које студенти стекну у настави, заједно са наставницима и сарадницима примењују у научно-истраживачком, научном и стручном раду (пројекти, учешће на конференцијама, научним скуповима и сл.). Резултати научно-истраживачког рада наставника, сарадника и студената се интегришу у наставу, ради подизања нивоа њеног квалитета.

Повезаност наставе, научно-истраживачког, научног и стручног рада представља важан услов за Стратегију обезбеђења квалитета, па се стога та повезаност од стране Наставно-научног већа планира, прати и оцењује уз предузимање потребних корективних мера.

Периодично преиспитивање и унапређивање Стратегије обезбеђења квалитета

Члан 12.

Факултет стратегију обезбеђења квалитета спроводи у пракси и у том циљу предузима потребне активности за њену реализацију и предузима мере за отклањање уочених неправилности, односно периодично је преиспитује. Стратегија обезбеђења квалитета се периодично преиспитује и унапређује, с обзиром да се мењају фактори интерне и екстерне природе који утичу на њену реализацију. Преиспитивање и прилагођавање Стратегије обезбеђења квалитета врши Савет Факултета, на предлог Декана. Преиспитивање и унапређивање се врши на период за који се утврди да Стратегију



треба редефинисати. Информације о потреби редефинисања Стратегије прикупљају се, анализирају и оцењују из интерних и екстерних извора (студенти, наставници, сарадници, ненаставно особље, послодавци, привредне асоцијације, удружења и сл.).

Информације прикупља, обрађује и анализира Комисија за обезбеђење квалитета и презентује Декану, а овај даље поступа, како је наведено, према Савету Факултета.

Јавно промовисање Стратегије

Члан 13.

Донету Стратегију обезбеђења квалитета Факултет промовише интерно и екстерно. Интерно, Стратегија обезбеђења квалитета се презентује у целости на: Наставно-научном Већу, Студентском парламенту и огласној табли Факултета.

Екстерно, Стратегија обезбеђења квалитета се презентује у целости на сајту Факултета и у публикацијама доступним јавности.

II СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА ФАКУЛТЕТА

Члан 14.

Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање на основу Стандарда квалитета које доноси Национални Савет за високо образовање, утврђује потребу и покреће иницијативу за дефинисањем стандарда обезбеђења квалитета и одговарајућих поступака за обезбеђење квалитета.

Декан у сарадњи са Комисијом за обезбеђење квалитета и самовредновање одређује и именује лица за реализацију активности у вези става 1. овог члана. Именована лица приступају реализацији дефинисаних активности, тј. изради нацрта, у резултату чега су: Нацрт стандарда за обезбеђење квалитета и Нацрт поступка за обезбеђење квалитета по наведеном стандарду.

Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање оцењује нацрте стандарда и адекватност поступка за обезбеђење квалитета и може их прихватити или их вратити на дораду.



Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање утврђује предлоге стандарда за обезбеђење квалитета и адекватних поступака за њихово испуњење, који чине саставни део овог Правилника.

Веће Факултета усваја коначни текст Правилника и тиме доноси Стандарде за обезбеђење квалитета и Поступке за обезбеђење квалитета по наведеним стандардима.

Члан 15.

Донете Стандарде и Поступке за обезбеђење квалитета по наведеним стандардима у оквиру овог Правилника, Факултет чини доступним наставницима, студентима и јавности и промовише их интерно и екстерно. Интерно се Правилник, односно Стандарди и Поступци за обезбеђење квалитета, презентују у целости на:

- Наставно-научном Већу;
- Огласној табли Факултета.

Екстерно се Правилник, односно Стандарди и Поступци за обезбеђење квалитета, презентују у целости у:

- Публикацији Факултета - Информатор за студенте и
- на Сајту Факултета.

Члан 16.

Факултет периодично преиспитује и унапређује стандарде и поступке за обезбеђење квалитета. Остварени ниво квалитета и ниво дефинисан датим Стандардима се исказује релевантним показатељима нивоа квалитета.

Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање најмање једном годишње упоређује показатеље оствареног квалитета са показатељима квалитета дефинисаних Стандардима и сачињава разлике. У случају да се током преиспитивања оствареног нивоа квалитета констатују значајне разлике вредности показатеља оствареног квалитета и вредности дефинисаних по Стандардима у већем степену од 20%, Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање покреће иницијативу за унапређење Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, односно измену овог Правилника.

Члан 17.

Факултет овим Правилником утврђује стандарде и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности. Стандардима обезбеђења квалитета Факултета се прописује минимални ниво квалитета који Факултет гарантује својим радом.

Члан 18.



Полазећи од Стандарда квалитета које је на предлог Акредитационе Комисије усвојио Национални Савет за високо образовање, Факултет дефинише и усваја сопствене стандарде и поступке за обезбеђење квалитета.

Стандарди и поступци обезбеђења квалитета дефинисани овим Правилником су саставни део Система обезбеђења квалитета на Факултету.

Члан 19.

У складу са Стратегијом и системом обезбеђења квалитета, као и основним задацима и циљевима, Факултет овим Правилником доноси стандарде и поступке обезбеђења квалитета у следећим областима:

- Квалитет студијских програма - стандард 4;
- Квалитет наставног процеса - стандард 5;
- Квалитет научно-истраживачког и стручног рада - стандард 6;
- Квалитет наставника и сарадника - стандард 7;
- Квалитет студената - стандард 8;
- Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса - стандард 9;
- Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке - стандард 10;
- Квалитет простора и опреме - стандард 11;
- Финансирање – стандард 12;
- Улога студената у самовредновању и провери квалитета – стандард 13;
- Систематско праћење и периодична провера квалитета. – стандард 14.

Члан 20.

Субјекти обезбеђења квалитета на Факултету, у вези са чланом 8. овог Правилника, самовредновање и оцењивање квалитета Факултета спроводе на следећи начин:

1. Утврђивањем стандарда за обезбеђење квалитета рада Факултета, са минималним нивоом квалитета рада;
2. Праћењем, контролом и упоређивањем оствареног у односу на стандардизовани квалитет;
3. Оцењивањем квалитета рада Факултета на основу анкета - упитника и разних мишљења, по критеријумима наведеним у Табели бр.1;
4. Предузимањем корективних мера за побољшање квалитета (осим за оцену 5 - квалитет у потпуности задовољава);
5. Утврђивањем поступака за обезбеђење квалитета рада Факултета.

Табела бр. 1.

Бројчана оцена	Описна оцена	Процент оствареног нивоа квалитета у односу на планирани
до 1,5	квалитет нездадовољава	0 - 25 %
од 1,5 до 3	квалитет делимично задовољава	26 - 50 %
од 3 до 4,5	квалитет задовољава, али уз	51 - 75 %



	могућност побољшања	
од 4,5 до 5	квалитет задовољава у потпуности	76 - 100 %

III СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

1. Субјекти обезбеђења квалитета

Члан 21.

Факултет Статутом и овим Правилником утврђује послове и задатке субјеката обезбеђења квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење квалитета. Статутом и овим Правилником прописани су субјекти и њихове улоге у доношењу и спровођењу стандарда, поступака и оцене квалитета, као и утврђивања и спровођења корективних мера.

Субјекти обезбеђења квалитета из става 2. овог члана су:

- студенти;
- студентски парламент;
- бивши студенти;
- наставници и сарадници;
- ненаставно особље;
- орган управљања Факултета - Савет;
- орган пословођења Факултета - Декан;
- стручни орган Факултета - Наставно-научно Веће (у даљем тексту: Веће);
- Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање (у даљем тексту: Комисија);
- друге комисије (за издавање и обезбеђивање уџбеника, за упоређивање страних студијских програма и др.);
- послодавци, представници Националне службе за запошљавање и других организација.

2. Студенти као субјект обезбеђења квалитета

Члан 22.

Студенти и бивши студенти су активни субјекти обезбеђења квалитета. Непосредно су заступљени и као индивидуални субјекти обезбеђења квалитета и посредно - кроз чланство у оквиру органа Факултета задужених за обезбеђење квалитета, где партиципирају у доношењу одлука које се тичу обезбеђења квалитета.

Индивидуално, сви студенти су непосредно укључени у процесима оцењивања. Студенти имају активну улогу учешћем у настави, извршавању предиспитних обавеза,



као и припреми и полагању испита, чиме стичу статус субјекта у квалитету и оцењивању њиховог рада.

Бивши студенти путем повратних информација о својим компетенцијама код послодавца, учествују у самовредновању, односно обезбеђењу квалитета као активни субјекти.

Члан 23.

Студенти су активни субјекти оцењивања у следећим случајевима:

- приликом самовредновања и оцењивања квалитета свих области које су обухваћене самовредновањем у овом правилнику и
- приликом избора у звања наставника при оцењивању резултата педагошког рада наставника.

Члан 24.

Посредно, у оквиру органа Факултета, студенти имају улогу субјекта обезбеђења квалитета у следећим случајевима:

- приликом прибављања мишљења студената о ефективном оптерећењу у савлађивању програмских садржаја у поступку увођења и примене ЕСПБ бодова,
- у оквиру органа управљања Факултета – Савета, где студенти имају своје представнике,
- у оквиру стручног органа Факултета - Наставно-научног Већа, где су студенти заступљени и учествују у раду и одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова,
- у оквиру стручног органа Наставно-научног Већа Факултета - Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање квалитета, где су студенти заступљени са својим представницима.

Члан 25

У циљу обезбеђења учешћа студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступака и културе обезбеђења квалитета на Факултету се предузимају и посебне мере као што су:

- Детаљно информисање свих студената о њиховим обавезама и улогама у обезбеђењу квалитета на Факултету уз коришћење штампаних информација које се деле студентима на почетку школске године.
- Претходно едуковање студената чланова органа Факултета (Савета, Већа, Комисије за обезбеђење квалитета) у вези са системом обезбеђења квалитета на Факултету, у априлу месецу, а након сваког избора студената у органе Факултета.



3. Наставници и сарадници као субјекти обезбеђења квалитета

Члан 26.

Наставници и сарадници умају непосредну и посредну улогу у обезбеђењу квалитета. У обезбеђењу квалитета имају следеће непосредно улоге:

- научну, стручну и педагошку улогу која проистиче из образовне делатности,
- улогу промотера културе обезбеђења квалитета,
- улогу креатора при дефинисању садржаја предмета које предају,
- улогу реализација наставног процеса током извођења активне наставе,
- улогу оцењивача у оцењивању студената у току семестра и на испиту,
- улогу истраживача,
- улогу консултанта у реализацији наставног процеса и
- улогу ментора при реализацији завршних радова.

Посредно, у оквиру органа Факултета, наставници имају улогу субјекта обезбеђења квалитета у следећим случајевима:

- У оквиру органа управљања Факултета - Савета, где су наставници и сарадници заступљени заједно са ненаставним особљем према одредбама Закона о високом образовању и Статута Универзитета и Факултета;
- У оквиру стручног органа Факултета - Већа у чијем су саставу;
- У оквиру стручног органа Већа - Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање у чијем су саставу наставници и сарадници.

4. Савет као субјект обезбеђења квалитета

Члан 27.

Савет Факултета - орган управљања Факултета, као субјект обезбеђења квалитета, има више улога. На основу овог Правилника:

- доноси Стратегију обезбеђења квалитета,
- доноси основне задатке и циљеве,
- оцењује квалитет управљања Факултетом,

а на основу Статута:

- доноси Статут,
- бира и разрешава Декана,
- одлучује о политици развоја Факултета,
- одлучује о коришћењу средстава Факултета за инвестиције,
- доноси финансијски план,
- усваја извештај о пословању и годишњи обрачун,
- усваја план коришћења средстава за инвестиције,
- даје сагласност на расподелу финансијских средстава,



- доноси одлуку о висини школарине,
- подноси оснивачу извештај о пословању најмање једанпут годишње,
- доноси одлуку о организовању Факултета,
- одлучује о приговору студента на одлуку којом му је изречена дисциплинска мера, и
- обавља и друге послове утврђене законом.

5. Декан као субјект обезбеђења квалитета

Члан 28.

Декан је као орган пословођења Факултета значајан субјект обезбеђења квалитета. Има следеће улоге на основу овог Правилника:

- доноси Изјаву о квалитету,
- израђује предлог стратегије обезбеђења квалитета,
- именује лице (или лица) за реализацију нацрта стандарда за обезбеђење квалитета и поступака за обезбеђење квалитета,
- систематски прати и оцењује организацију и управљање Факултетом у области квалитета.

На основу Статута Декан Факултета:

- руководи радом Факултета,
- одговара за остваривање образовне и научне делатности,
- предлаже програм рада у настави за школску годину,
- извршава одлуке Савета и Већа,
- предлаже унутрашњу организацију Факултета,
- подноси годишњи извештај о резултатима пословања,
- покреће иницијативу и предлаже решења о питањима од значаја за обављање делатности Факултета,
- одлучује о учествовању професора у пензији у извођењу појединих облика наставе и извршавању других активности, у складу са Законом и Статутом Факултета,
- организује спровођење конкурса за упис на студије,
- образује конкурсну Комисију за упис студената,
- предлаже Већу упис лица са академских и струковних студија друге високошколске установе, лица која имају стечено високо образовање на основним академским или струковним студијама на другој високошколској установи и лица коме је престао статус студента,
- предлаже Већу прелазак студента са једног, на други студијски програм,
- доноси решење о мировању права и обавеза студенту,
- одлучује о приговору студента на добијену оцену на испиту,
- одређује наставника за одржавање испита у случају одсутности наставника за одређени предмет,



- именује два члана дисциплинске Комисије за студенте, из реда наставника, на период од три године (једног члана Комисије именује студентски парламент на период од годину дана) и покреће и заступа дисциплински поступак,
- одлучује о суспензији студента за време вођења дисциплинског поступка,
- одлучује о објављивању конкурса за стицање звања наставника и сарадника, као и о заснивању радног односа,
- закључује уговор о радном ангажовању наставника и сарадника са друге високошколске установе,
- закључује уговор о раду са наставницима,
- закључује уговор о раду са сарадницима у настави и асистентима,
- одлучује о појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених на Факултету и
- доноси опште акте Факултета из своје надлежности.

6. Наставно- научно Веће као субјект обезбеђења квалитета

Члан 29.

Веће, као субјект обезбеђења квалитета, има следеће улоге:

- доноси предлог новог студијског програма,
- одлучује о изменама и допунама одобреног, односно акредитованог студијског програма, ради његовог усклађивања са организацијом рада и достигнућима науке и уметности,
- прати, обезбеђује, унапређује и развија квалитет студијских програма, наставе и услова рада,
- образује Комисију за обезбеђење квалитета и самовредновање,
- разматра извештаје Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање,
- предлаже број студената за упис,
- обавља избор наставника у звања,
- даје оцену при предлагању избора у звање наставника, о резултатима научног-истраживачког и научног рада, односно ангажовања у развоју наставе и других делатности Факултета и оцену о резултатима постигнутим у обезбеђивању научно-наставног подмлатка,
- врши избор сарадника у звања,
- доноси годишњи и петогодишњи програм научног-истраживачког рада,
- одобрава наставнику плаћено одсуство ради научног и стручног усавршавања,
- најмање једном годишње разматра извештај о остваривању програма научног рада, односно научних истраживања,
- разматра предлоге студентског парламента који се односе на подизање квалитета образовног процеса, као и приговоре на организацију и начин извођења наставе, и о њима се изјашњава,
- предлаже Савету извештај о пословању и годишњи обрачун,



- предузима корективне мере за побољшање квалитета, на основу извештаја Комисије за обезбеђење квалитета, као и других извештаја, предлога и информација,
- сарађује са субјектима изван Факултета у обезбеђењу квалитета (послодавци, представници Националне службе за запошљавање и друге организације),
- доноси стандарде и поступке за обезбеђење квалитета на предлог Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање и
- извршава друге послове и задатке у обезбеђењу квалитета.

7. Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање као субјект обезбеђења квалитета

Члан 30.

Факултет формира Комисију за обезбеђење квалитета и самовредновање из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената (у даљем тексту: Комисија). Комисија је стално стручно тело Већа. Комисија је самостална у раду. Има 7 чланова. Три члана су наставници, један је представник асистената, један сарадника, један ненаставног особља и један је представник студената.

Члан 31.

Именовање чланова Комисије се обавља по следећем поступку:

- Чланове Комисије - представнике наставника и сарадника, именује Веће на предлог Декана,
- Члана Комисије - представника ненаставног особља, именује Веће на предлог Декана;
- Члана Комисије - представника студената, именује Студентски парламент.

Мандат чланова Комисије представника наставника и ненаставног особља траје 3 године, а представника сарадника и студената 1 годину.

Чланови Комисије бирају између себе председника из реда наставника и заменика председника, на првој - конститутивној седници. Председник или члан Комисије може бити разрешен дужности одлуком Већа на предлог Декана, ако благовремено и квалитетно не извршава послове из делокруга Комисије. Уместо разрешеног члана Комисије, Веће именује новог члана чији мандат траје до дана када је требало да истекне мандат члана који је разрешен дужности.

Члан 32.



Комисија као субјект обезбеђења квалитета, има следеће улоге у обезбеђењу квалитета:

- доноси годишњи и трогодишњи план активности,
- припрема предлог стратегије, стандарда, поступака, метода провере квалитета, унапређење организације обезбеђења квалитета, као и мера за изградњу културе квалитета,
- прати остваривање стратегије, стандарда и поступака обезбеђења квалитета, а нарочито минимума стандарда,
- иницира потребна унапређења стратегије обезбеђења квалитета и основних задатака и циљева Факултета,
- у извршавању својих активности континуирано се консултује са Деканом,
- прати, обезбеђује, унапређује и развија квалитет свих области које се самовреднују на основу овог Правилника,
- покреће иницијативу за дефинисањем и редефинисањем стандарда и поступака за обезбеђење квалитета,
- у сарадњи са Деканом одређује и именује лица за израду нацрта стандарда и поступака за обезбеђење квалитета,
- покреће иницијативу за унапређење стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, односно измене и допуне овог Правилника;
- спроводи поступак оцењивања квалитета студијских програма, наставе и услова рада, као и других области самовредновања,
- прати оптерећење студената и подноси извештај Већу,
- организује оцењивање од стране студентата у поступку самовредновања студијских програма, наставе и услова рада, као и других области самовредновања,
- континуирано прати и унапређује садржај курикулума и упоређује га са одговарајућим иностраним студијским програмима,
- прати реализацију наставе,
- евидентира научну, стручну и педагошку активност наставника и сарадника,
- на основу анкетних упитника и других података предлаже Већу вредновање научног, стручног и педагошког квалитета наставног особља,
- анализира постигнуте резултате у семестру по предметима, студијским програмима и укупно на нивоу Факултета,
- прати компетентност, мотивисаност и квалитет рада ненаставног особља,
- прати квалитет простора и опреме и предлаже мере за њихово унапређење,
- редовно прикупља податке о квалитету студијских програма од бивших студената, послодавца, представника Националне службе за запошљавање и других организација,
- активно учествује у процесу акредитације Факултета, студијских програма и спољашње провере квалитета и то:
 - припрема Захтев за акредитацију,
 - припрема тражена документа уз Захтев за акредитацију,
 - припрема допуну документације из Захтева за акредитацију на захтев стручне службе Министарства просвете и спорта,
 - припрема и обезбеђује непосредни увид у рад установе, односно све тражене податке и информације и омогућава приступ и увид у наставни процес и процес



управљања члановима подкомисије (које делегира Акредитациона Комисија) током посете Факултету,

- припрема жалбу Националном Савету у случају евентуалног одбијања захтева за акредитацију, извршава текуће послове у систему квалитета Факултета, израђује извештаје предвиђене овим правилником, иницира покретање поступака за обезбеђење квалитета предвиђених овим правилником и другим актима Факултета,
- извршава друге послове у обезбеђењу квалитета.

За обављање административних послова Комисија може ангажовати ненаставно особље у сарадњи са Деканом.

Члан 33.

Комисија обавља послове из своје надлежности на седницама које сазива председник, односно у његовој одсутности заменик председника. Комисија може пуноправно одлучивати када седници присуствује већина њених чланова.

Члан 34.

Седница Комисије се заказује писменим позивом у коме се наводе:

- редни број седнице,
- датум и место одржавања седнице,
- предлог дневног реда,
- записник са предходне седнице као прилог и други писмени прилози.

На седницама Комисије се води Записник у који се уносе следећи подаци:

- редни број седнице,
- датум и место одржавања седнице,
- присутни и одсутни чланови,
- дневни ред (прва тачка дневног реда је увек усвајање записника са претходне седнице),
- одлуке, закључци, препоруке и други акти,
- трајање седнице и
- потпис председника Комисије и записничара.

Записник са седнице Комисије представља документовани доказ о реализованим активностима система обезбеђења квалитета на Факултету и на захтев Акредитационе Комисије може се дати на увид. Позив за наредну седницу заједно са записником са претходне седнице се унапред доставља свим члановима Комисије.

Члан 35.

Председник Комисије у зависности од дневног реда може на седницу позвати и лица која нису чланови Комисије или од њих прибавити повратне информације о



компетенцијама дипломираних студената које се од значаја за самовредновање и унапређење квалитета (послодавци, представници националне службе за запошљавање и других организација).

Комисија у спровођењу поступака за самовредновање, односно обезбеђење квалитета, сарађује са другим комисијама Факултета (Комисија за издавање и обезбеђивање уџбеника, Комисија за упоређивање страних студијских програма и др.). Председници ових комисија могу присуствовати и седницама Комисије.

Комисија се састаје по правилу једном месечно или по потреби.

Комисија има обавезу да подноси извештај о свом раду Већу. Извештај се у писменом облику подноси најмање једном годишње односно, у складу са утврђеним роковима спровођења плана активности.

Члан 36.

У оквиру свог делокруга Комисија користи и податке до којих долази из екстерних извора, упоређује остварене резултате квалитета са планираним и утврђује разлике. Комисија континуирано преиспитује Стратегију обезбеђења квалитета и стандарде и поступке утврђене овим правилником, а у случају да остварени квалитет значајно одступа од пројектованог, сачињава план корективних мера који предлаже Већу. Веће на основу предлога плана Комисије утврђује план корективних мера и операционализује њихову реализацију у којој могу учествовати поједини или сви субјекти обезбеђења квалитета.

IV СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

1. Описте одредбе

Члан 37.

Студијски програми свих нивоа студија представљају окосницу делатности Факултета и њихов квалитет се континуирано обезбеђује, прати, контролише и оцењује путем стандарда и поступака утврђених овим правилником.

Члан 38.

Факултет редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује елементе квалитета из члана 37.

Члан 39.



Факултет има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу студијских програма. Факултет обезбеђује студентима учешће у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма. Курикулум студијског програма подстиче студенте на креативан и иновативан начин размишљања, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе. Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе одређеног степена образовања су дефинисани и доступни на увид јавности, нарочито у електронској форми и усклађености су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма.

Члан 40.

Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење његове реализације и предузимање корективних мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе. Факултет контролише квалитет студијских програма кроз његово самовредновање и то највише у период од три године. У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.

Члан 41.

Остваривање елемената стандарда квалитета студијских програма континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета програма.

Члан 42.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступака обезбеђења квалитета студијских програма и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 43.

Управљање квалитета, које обухвата праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе стандарда спроводи Веће, Комисија, Декан, наставници и сарадници, а путем прописаних поступака.

2. Стандард квалитета студијских програма

Члан 44.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих иностраних високошколских установа <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Упоредивост курикулума са курикулумима најмање три иностране високошколске	Осавремењивање курикулума и њихово поређење са курикулумима страних високошколских установа обавља се континуираним праћењем развоја курикулума Факултета и страних установа, писменим регистровањем измењених садржаја, иновација, и писменим



установе која показује потребан степен упоредивости - најмање 60% .	извештавањем Већа од стране Комисије. На основу анализе, Веће може наложити Комисији и наставницима усклађивање курикулума Факултета са иновираним курикулумима иностраних високошколских установа. Комисија обрађује предлоге наставника и сачињава извештај Већу које доноси одлуку о усклађивању курикулума Факултета.
2. Елемент стандарда квалитета Утицај курикулума на развиј креативног и критичког размишљања, као и могућност примене стечених знања и вештина у пракси. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Развијен систем размишљања и примене знања и вештина током студија и у професионалној пракси.	Поступак за обезбеђење квалитета Утицај курикулума утврђује Комисија на основу анкете актуелних студената (Образац 1.) као и на основу анкете дипломираних студената (Образац 3.). Комисија обрађује резултате анкете и писмени извештај доставља Већу које предузима мере за побољшање квалитета курикулума. Побољшање курикулума врше наставници у сарадњи са Комисијом, после чега ова сачињава извештај на основу кога Веће констатује да ли је побољшан квалитет курикулума у смислу његове подстицајности.
3. Елемент стандарда квалитета Ниво усклађености циљева студијских програма са основним задацима и циљевима Факултета <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Степен усклађености циљева најмање 80%.	Ниво усклађености студијских програма врши Комисија у сарадњи са наставницима. После анализе усклађености Комисија сачињава извештај Већу које упућује предлог Савету да донесе закључак: "Циљеви студијског програма су усклађени са основним задацима и циљевима Факултета." Или "Циљеви студијског програма нису усклађени са основним задацима и циљевима Факултета". У другом случају Савет налаже Већу и Комисији усклађивање циљева. О усклађености циљева Комисија подноси писмени извештај Већу и Савету.
4. Елемент стандарда квалитета Процентуална заступљеност различитих група предмета у односу на укупан број ЕСПБ у студијском програму <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Заступљеност група предмета на основним академским студијама: академско-опште образовних предмета са око 15%; теоријско-методолошких са око 20%; научно-стручних са око 30% и стручно апликативних са око 30%.	Поступак за обезбеђење квалитета Процентуалну заступљеност група предмета утврђује Комисија. У случају одступања заступљености преко $\pm 5\%$, Комисија сачињава предлог Већу за предузимање корективних мера у погледу редефинисања структуре студијског програма. На основу предлога Комисије Веће доноси одлуку о редефинисању структуре студијског програма, у циљу усклађивања процентуалне заступљености група предмета.
5. Елемент стандарда квалитета Процентуална заступљеност изборних	Поступак за обезбеђење квалитета Процентуалну заступљеност изборних



<p>предмета у ЕСПБ бодовима у односу на укупан број од ЕСПБ бодова</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> На основним студијама најмање 20% ЕСПБ за изборне предмете, а на дипломским 30% од укупног броја ЕСПБ.</p>	<p>предмета утврђује Комисија. У случају одступања процентуалне заступљености изборних предмета изражене у ЕСПБ бодовима испод 20% на основним студијама, односно 30% на дипломским Комисија сачињава предлог Већу за предузимање корективних мера у погледу редефинисања структуре студијског програма. На основу предлога Комисије Веће доноси одлуку о редефинисању структуре студијског програма, у циљу усклађивања потребне процентуалне заступљености изборних предмета .</p>
6. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Расподела радног оптерећења студената у оквиру сваког предмета студијског програма, мерено бројем ЕСПБ бодова <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> 25 сати недељно, односно око 1500 сати годишње.	Ниво расподеле радног оптерећења прати Комисија у сарадњи са студентима. Комисија прати резултате постигнуте на испиту, као и друге показатеље оптерећења студента (предавања, вежбе, консултације, предиспитне обавезе и сл.) и прибавља мишљење актуелних студената путем анкете о ефективном оптерећењу у савлађивању садржаја сваког предмета (Образац 2.), на основу анкете дипломираних студената о расподели оптерећења (Образац 3.) као у случају потребе и мишљење студентског парламента. На основу резултата анкете и осталих података, Комисија утврђује да ли је за задат број ЕСПБ на предметима одређено одговарајуће оптерећење. У случају да за одређени предмет број ЕСПБ бодова није усклађен са радним оптерећењем студената, Комисија доставља предлог Већу за промену броја ЕСПБ бодова или промену оптерећења студената за конкретни предмет. Веће доноси одлуку о промени броја ЕСПБ бодова, односно оптерећења и примењује се од почетка наредног семестра (укупан број ЕСПБ бодова у току семестра остаје 30). Комисија спроводи преиспитивање броја ЕСПБ бодова за предмете у студијском програму сваке треће школске године, а по потреби и чешће.
7. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Проценат рада наставника у радном односу са пуним радним временом у укупном фонду часова на студијском програму; <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i>	Проценат наставника у радном односу са пуним радним временом прати Комисија у сарадњи са Деканом. У случају да број наставника падне испод минималног броја,



Најмање 70% наставника са пуним радним временом.	Декан на предлог Комисије предузима мере за обезбеђење потребног броја наставника, у чему учествује и Веће својим одлукама.
8. Елемент стандарда квалитета Укупно оптерећење наставника активном наставом на студијском програму <i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Ангажовање наставника је 6 часова недељно, односно 180 часова годишње активне наставе (предавања, вежбе, консултација).	Поступак за обезбеђење квалитета Просечно оптерећење наставника активном наставом прати Комисија у сарадњи са Деканом. У случају да су наставници просечно оптерећени са већим фондом часова, Декан на предлог Комисије предузима мере како би смањио ангажовање наставника, у чему својим одлукама учествује и Веће.
9. Елемент стандарда квалитета Процент покрivenости предмета одговарајућом литературом; <i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> 80% покривености предмета одговарајућом литературом.	Поступак за обезбеђење квалитета Процент покривености предмета одговарајућом литературом прати Комисија и тренутно стање утврђује путем извештаја који подносе наставници на почетку семестра. На основу података из анкете и података из библиотеке Факултета, а у сарадњи са комисијом за уџбенике сачињава предлог писања и издавања или набавке литературе. Овај предлог Комисија доставља Декану који организује издавање или набавку литературе.
10. Елемент стандарда квалитета Број предмета који се бирају из другог студијског програма. <i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Један предмет који се бира из другог студијског програма.	Поступак за обезбеђење квалитета Из другог студијског програма студент бира најмање један предмет, а може изабрати и више предмета у складу са структуром студијског програма на коме студира. Комисија у сарадњи са Деканом прати адекватност, односно оправданост интегрисања предмета из другог студијског програма у студијски програм на коме студент студира. У процесу развоја студијских програма, посебно оних у европском образовном простору, Комисија може предложити Већу промену предмета које студент бира из другог студијског програма. Свој предлог Комисија може формирати на основу мишљења студената и наставника и уз усмено мишљење Декана. Уколико Веће одлучи да се изборни предмет из другог студијског програма замени другим, или уз постојећи уведе нови изборни предмет, одлука се примењује од почетка наредног семестра
11. Елемент стандарда квалитета Могућност запошљавања студената након завршетка студија <i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Запошљавање 40% свршених студената у	Поступак за обезбеђење квалитета Могућност запошљавања дипломираних студената након завршетка студија, а у року од 6 месеци, прати Комисија. Број студената који се запосли утврђује се у директном



року од 6 месеци по завршетку студија.	контакту са дипломираним студентима, послодавцима или представницима Националне службе за запошљавање. Комисија податке о броју запослених студената и пословима које обављају и фирмама у којима раде прибавља на основу мишљења Националне службе за запошљавање (Образац 5.) а податке о компетенцијама дипломираних студената на основу мишљења послодавца (Образац 4). Комисија евидентира податке и спроводи анализу и о резултатима писмено обавештава Веће, Савет и Декана. У случају да се свршени студенти не запосле у року од 6 месеци Комисија идентификује разлоге незапошљавања и презентује их Већу за анализу. На основу ове анализе Веће може предузети орективне мере за побољшање квалитета студијског програма, уколико је разлог незапошљавања недовољан ниво квалификованости, компетенција и радних способности студента. Побољшање – измене и допуне студијског програма организује Комисија, која у сарадњи са наставницима и Деканом сачињава предлог побољшаног - измененог и допуњеног студијског програма који разматра и усваја Веће (члан 42. став 2. Закона о високом образовању). Изменјен и допуњен студијски програм остварује се од почетка наредног семестра.
12. Елемент стандарда квалитета Мишљење послодавца, представника Националне службе за запошљавање и привредних асоцијација <i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> 60 % позитивних мишљења.	Поступак за обезбеђење квалитета Комисија прибавља мишљења представника Националне службе за запошљавање (Образац 5) послодавца (Образац 4), или привредних асоцијација, податке обрађује и сачињава извештај. Уколико мишљења наведених субјеката не задовољавају минимум из овог правилника, Комисија сачињава предлог за побољшање – измене и допуне студијског програма, који упућује Већу, а оно поступа као у поступку елемента 11.
13. Елемент стандарда квалитета Резултати на испитима <i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> 70% положених испита у испитним роковима, са просечном оценом 7,5.	Поступак за обезбеђење квалитета Резултате на испитима у сваком испитном року обрађује студентска служба и доставља их Комисији, ова спроводи анализу резултата на испитима и сачињава извештај који доставља Већу. У случају да су резултати на испитима испод



	минималног нивоа квалитета, Веће предузима корективне мере за побошање резултата на испитима и њихово довођење на најмање минимални ниво квалитета. За побољшање резултата испита Веће задужује наставнике, сараднике, студенте и студентски парламент, а за праћење резултата задужује Комисију. Уколико су у наредном периоду резултати испита не доведу најмање на минимални ниво квалитета, корективне мере се понављају, све до остваривања минималног нивоа квалитета.
14. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Исход студија (квалификације и компетенције - радне способности и вештине) <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Позитивно мишљење најмање 60% Послодавца.	Квалитет исхода студија у погледу квалификација, компетенција, радних способности и вештина дипломираних студената прати Комисија у сарањи са послодавцима. Комисија прикупља мишљења, односно оцене послодаваца путем упитника (Образац 4), на основу којих сређује, обрађује и анализира податке и изводи одговарајуће закључке. У случају да су мишљења послодаваца испод задатог минималног нивоа квалитета Комисија сачиња предлог Већу за побољшање квалитета студијског програма, односно његове измене и допуне (члан 42. став 2. Закона о високом образовању). Веће поступа као у поступку елемента 11.
15. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Мишљење студената кроз анкете о квалитету садржаја сваког предмета и студијског програма у целини . <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Оцена студената изнад 3,0.	Комисија организује прикупљање мишљење актуелних студената о квалитету садржаја сваког предмета (Образац 1.) и мишљење дипломираних студената о квалитету студијског програма у целини, путем анкете. Комисија обрађује и заједно са наставницима нализира податке из анкета, на основу чега изводи одговарајуће закључке. На основу закључака Комисија сачињава извештај, односно предлог Већу за измене и допуне садржаја предмета и студијског програма у целини, уколико је просечна оцена квалитета садржаја предмета и студијског програма испод 3,00. Веће предузима корективне мере, односно налаже наставницима побољшање квалитета-измене и допуне садржаја предмета, које сумира Комисија и доставља Већу на одобравање (члан 42. став 2. Закона о високом образовању).



	<p>Измењени и допуњени садржаји предмета примењују се од почетка наредног семестра.</p>
16. Елемент стандарда квалитета	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Иновација садржаја сваког предмета у студијском програму. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Садржај сваког предмета иновирати најмање 15%, у току 3 године.</p> <p>Иновацију садржаја предмета у студијском програму континуирано обављају наставници, а обим и ниво иновација прати Комисија. Комисија спроводи анализу иновација и у току треће школске године изводи закључак да ли су иновације извршене са минималним нивоом квалитета. Уколико Комисија закључи да иновације нису извршене са минималним нивоом квалитета за поједиње предмете, сачињава извештај и доставља га Већу на разматрање. Веће предузима корективне мере које се састоје у налозима наставницима и сарадницима да у најкраћем року (не дужем од 30 дана) иновирају садржаје својих предмета на основу достигнућа науке. Комисија прикупља од наставника податке о иновацијама предмета, обрађује их и извештај доставља Већу. Веће констатује да ли су наставници и сарадници извршили обавезе у погледу иновација, и ако су то учинили, иновација се примењује од почетка наредног семестра. Уколико иновације нису извршене, Веће налаже Декану да предузме одговарајуће мере (дисциплинске мере, мере везане за зараде, замена наставника и сарадника, односно избор нових кадрова).</p>
17. Елемент стандарда квалитета	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Просечна оцена студијског програма путем анкете од стране дипломираних студената. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Оцена студената изнад 3,0.</p> <p>Оцењивање студијског програма од стране дипломираних студената организује Комисија путем анкете (Образац 3.). Комисија на основу података из анкете сачињава извештај и доставља га Већу на разматрање. Уколико је у извештају констатовано да је оцена студијског програма од стране свршених студената испод 3,0, Веће предузима корективне мере. Оне се састоје у налозима наставницима и сарадницима да иновирају – измене и допуне садржаје предмета у циљу побољшања квалитета целовитог студијског програма. Резултате иновације предмета из студијског програма координира Комисија, сачињава извештај и доставља га Већу на даље поступање. Веће после анализе доноси одлуку да се иновирани-измењени и допуњени студијски програм примењује од</p>



	почетка наредног семесстра
18. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Проценат свршених студената који наставе даље студије у периоду од годину дана по завршетку студија. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> 25% свршених студената који настављају дипломске - мастер студије.	Квалитет студијског програма огледа се и кроз проценат свршених студената који у периоду од годину дана наставе наредни степен студија на Факултету. Комисија прати и евидентира број дипломираних студената на основним и мастер студијама, који настављају даље студије. На основу података из студентске службе Комисија сачињава извештај и доставља га Већу и Декану. Уколико се на дипломске-мастар студије у току од годину дана по завршетку предходног степена студија упише број студената испод броја од 25%, Декан предлаже Већу мере за повећање броја студената који ће наставити наредни степен студија.
19. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Одабравање, праћење и контрола студијских програма. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Периодично одабравање, праћење и контрола студијских програма, а најмање једанпут у три године.	Одабравање, праћење и контрола студијских програма је континуиран процес у коме учествују Веће, Комисија и Декан. Комисија прати и контролише квалитет студијских програма путем анкета актуелних студената (Образац 1.), мишљења Дипломираних свршених студената о квалитету студијског програма у целини, (Образац 3.) На бази података из анкете Комисија изводи закључке о квалитету студијског програма и доставља извештај Већу и Декану. Декан предлаже Већу да одобри нови студијски програм или измени и допуни постојеће студијске програме. Одобрен, односно донет нови студијски програм или измене и допуњен постојећи, примењује се од почетка семесстра.
20. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Прецизно дефинисани и јавности доступни услова и поступци који су неопходни за завршавање студија.	Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања утврђени су Правилником о студијама и Студијским програмима. Комисија континуирано прати услове и поступке за завршавање студија и добијање дипломе одређеног степена образовања, а у случају потребе предлаже Већу измене тих услова и поступака. Веће, након анализе предлога Комисије може одлучити да се редефинишу постојећи или утврде нови - квалитетнији услови и поступци. Редефинисани или нови услови



и поступци су доступними јавности, нарочито у електронском облику. Уколико није задовољен минимални ниво квалитета стандарда у погледу прецизности услова и поступака, Веће налаже Комисији да сачини предлог за задовољене минимума квалитета.

В СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

1. Описте одредбе

Члан 45.

Наставни процес је организациони оквир за остваривање студијских програма на свим нивоима студија и представља основну, базичну делатности Факултета.

Члан 46.

Наставни процес се планира и организује годишњим програмом рада. Наставници, сарадници, студенти и ненаставно особље су дужни да се придржавају испланираног наставног процеса.

Члан 47.

Остваривање елемената стандарда квалитета наставног процеса континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета наставе.

Члан 48.

Оствареност квалитета овог стандарда оцењује се на основу елемената датих у Табели стандарда и поступака обезбеђења квалитета везаних за наставни процес. Резултати се презентују у Извештају о самовредновању.

Члан 49.

Управљање квалитетом наставног процеса (праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера) је у надлежности Већа, Комисије, наставника, сарадника и Декана. Управљање се обавља преко прописаних поступака.

2. Стандард квалитета наставног процеса



Члан 50.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Обезбеђење квалитета наставног процеса постиже се кроз интерактивност наставе, укључивање примера из праксе у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење наставе и предузимање потребних мера када квалитет наставе није на минималном нивоу.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i></p> <p>Интерактивност наставе у погледу повезивања свих облика активне наставе и самосталног рада студента (интерактивност најмање у мери која обезбеђује јединство активне наставе и самосталног рада), укључујући анализу примера из праксе и нових научних открића, које наставници и сарадници реализују у научно-истраживачком раду - најмање 1 пример у семестру за сваки предмет). Такође обухвата и професионални рад наставника и сарадника у смислу квалитета облика наставе добијеног кроз оцењивање, континуирано праћење наставе – најмање једном у семестру за сваки предмет и предузимање корективних мера када је квалитет наставе испод минималног нивоа који се утврђује оцењивањем (оцене најмање 1,50 из табеле бр. 1).</p>	<p>Комисија путем анкете (Образац 1.) континуирано прати обезбеђеност квалитета наставног процеса кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима и укључивање резултата научно-истраживачког рада у наставни процес. У случајевима када Комисија на основу информација добијених од студената, наставника и сарадника утврди да није остварен минимални ниво квалитета сачињава извештај који доставља Већу. На основу извештаја Веће предузима корективне мере у циљу задовољења елемента стандарда, за шта обавезује наставнике, сараднике, Декана и Комисију. После протека одређеног периода, а најкасније у року од три месеца, Комисија поново утврђује ниво квалитета елемента стандарда, и у случају да тај ниво не задовољава стандард, извештава се Веће, а поступак се понавља све до усклађивања стварног нивоа квалитета најмање са минималним нивоом квалитета.</p>
2. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Наставници и сарадници током извођења предавања и вежби поступају професионално и имају коректан однос према студентима.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i></p> <p>Оцена поступања наставника и сарадника према студентима најмање 1,50.</p>	<p>Обезбеђеност квалитета поступања наставника и сарадника током извођења предавања и вежби, као и поступања према студентима и њихове коректности према студентима, континуирано прати Комисија, путем анкете (Образац 2). У анализи података из анкете Комисија нарочито утврђује да ли постоји било какав вид дискриминације по било ком основу. На основу анализе података из анкете Комисија сачињава извештај Већу, а оно на основу анализе извештаја и других информација предузима корективне мере. Ове мере се састоје у налозима наставницима и сарадницима да промене - побољшају поступање и однос према</p>



	<p>студентима. За праћење извршавања обавезе наставника и сарадника задужени су Комисија и Декан. У случајевима када се неприхватљиво понашање наставника и сарадника понови, Комисија то утврђује и поново доставља извештај Већу које може предложити Декану предузимање мера против наставника, односно сарадника у складу са Правилником о раду. За наставнике и сараднике приликом поновног избора у звање и заснивање радног односа примениће се и одредба Статута Факултета.</p>
3. Елемент стандарда квалитета	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>План и распоред наставе (предавања и вежби) су усклађени са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> План наставе у семестру и распоред предавања и вежби по недељама су усклађени са потребама студената и њиховим просечним оптерећењем, познати су свим студентима пре почетка семестра и доследно се спроводе како су објављени (минимални ниво квалитета овог елемента утврђује Комисија у поступку).</p>
4. Елемент стандарда квалитета	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Настава подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Оцена анкете студената најмање 1,50.</p>



	мере Веће задужује Комисију и Декана који у року од три месеца подносе заједнички писмени извештај.
5. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета План рада на сваком предмету доноси се пре почетка семестра, доступан је студентима и садржи: основне податке о предмету (назив предмета, година, број ЕСПБ, услови уписа), циљеве предмета, садржај и структуру предмета, план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе), предиспитне обавезе, начин оцењивања на предмету, уџбенике (обавезну и допунску литературу) и наставнике и сараднике на предмету. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Састоји се у благовременом доношењу плана рада, који садржи све компоненте из елемента (основни подаци о предмету, циљеви предмета и др.).
6. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Систематско праћење спровођења плана наставе и планова рада на појединачним предметима. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Минимална оцена је 1,50.
	Извршавање плана рада се за сваки предмет евидентира у Дневнику рада, а наставник и сарадник потписом потврђују његово доследно извршавање. Помоћник Декана за наставу систематски прати спровођење плана рада на свим предметима на основу дневника рада и сопственог увида у наставне активности. О резултатима спровођења плана рада он подноси извештај Декану на крају сваког месеца, а Већу на крају сваког семестра. У случају да се план рада не оставља у потпуности, Декан предузима корективне мере путем упозоравања наставника и сарадника на обавезу стриктног извршавања плана. На крају семестра Веће на основу заједничког извештаја помоћника Декана и Декана, анализира извршавање плана рада за сваки предмет, и у случају да план рада за поједини предмет није у целини извршен, предузима корективне мере у виду налога наставницима и сарадницима да део неизвршеног плана накнадно реализацију, под контролом помоћник Декана и Декана.
7. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Систематско праћење и оцењивање квалитета наставе на појединачним предметима (организованост наставе, припремљеност наставника, прилагођеност



<p>обима изложене материје дужини часа, прилагођеност темпа излагања условима наставе и тежини материје, способност разјашњавања тежих појмова и сложеније грађе, разумљивост излагања и јасноћа објашњавања, стимулисање интересовања студента за градиво, контакт са студентима у току наставе, спремност на сарадњу ван часова предавања и вежби, прилагођеност предавања, односно вежби предзнању студената, у целини процењен квалитет наставника односно сарадника и оцена предмета у целини</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Утврђује се на основу анкете - оцене студената за сваку компоненту елемента квалитета (минимална оцена је 1,50).</p>	<p>једному семестру, и то на његовом крају, из које Комисија утврђује оцену квалитета наставе по свим компонентама (Образац 1). Комисија подноси извештај Већу, које анализом констатује квалитет наставе за сваки предмет. У случајевима када је оцена квалитета наставе из Табеле бр. 1, испод вредности 3,0, а нарочито испод минималне вредности од 1,5, Веће предузима корективне мере које се састоје у налозима наставницима и сарадницима да хитно побољшају квалитет наставе, а побољшање квалитета се односи на наставу у наредном семестру. Побољшање квалитета наставе прате помоћник Декана и Комисија, при чему се побољшани квалитет наставе утврђује новом анкетом студената. У случају да квалитет наставе (код наредне генерације студената) из истих предмета поново не задовољава минимални, односно просечни и ниво (оцене 1,5 и 3,0), Веће налаже Декану предузимање одговарајућих мера у складу са статутом и општим актима Факултета.</p>
<p>8. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Упозоравање наставника који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет предавања и вежби</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Оцене студената најмање 1,5.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Придржавање наставника плану рада на предмету прати помоћник Декана за наставу а остваривања потребног квалитета предавања и вежби, прати односно утврђује Комисија на основу анкете актуелних студената (Образац 1). На основу података из анкете Комисија изводи оцену о придржавању наставника плана рада и оствареном квалитету предавања и вежби. Комисија о изведенним оценама за све предмете извештава Веће, које анализом утврђује – који наставници имају оцене испод 1,5 и испод 3,0. Наставницима који имају оцену испод 1,5 Веће хитно упућује упозорење да се строго придржавају плана рада и да побољшају квалитет предавања и вежби. Наставницима који имају оцене између 1,5 и 3,0 Веће упућује сугестије да предузму активности у циљу доследнијег придржавања плана рада и подизања квалитета предавања и вежби. Упозорења и сугестије Већа прати помоћник Декана, а Комисија поступање наставника по упозорењима и сугестијама утврђује у новој анкети студената. У случају да наставници не поступе по упозорењима Већа (ранија</p>



оцене испод 1.5), Декан предузима одговартајуће мере у складу са Статутом. У случају да наставници и сарадници не постижу оцене веће од 3.0, Декан предузима корективне мере у циљу потребног усавршавања којим наставницима и сарадницима омогућава усавршавање (консултације са стручним лицем, наставак студија на другом и трећем степену, посете водећим високошколским установама у земљи и у иностранству, учешће на научним скуповима, набавка потребне литературе и периодике, учешће на семинарима и др.).

VI СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

1. Onите одредбе

Члан 51.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави и у научно-истраживачком раду.

Члан 52.

Политика кадрова у настави усклађена је са Стратегијом обезбеђења квалитета и квалитетом студијских програма и наставе на Факултету.

Члан 53.

Остваривање елемената стандарда квалитета наставника и сарадника континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета наставника и сарадника.

Члан 54.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступака обезбеђења квалитета наставника и сарадника и презентира се у Извештају о самовредновању.



Члан 55.

Управљање квалитетом - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе стандарда спроводе Веће, Комисија, студенти, Декан и помоћник Декана.

2. Стандард квалитета наставника и сарадника

Члан 56.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Овај поступак и услови су предмет периодичне провере и усавршавања.</p> <p>Поступак и услови утврђени су у члановима 64. и 65. Закона о високом образовању и у Статуту Факултета. Јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа обезбеђена је у конкурсу који се расписује у јавном гласилу. Стручна и шира јавност се упознаје са поступком и условима за избор наставника и сарадника у звања, на основу Конкурса, извештаја Комисија Факултета и одлука Већа.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Испоштоване одредбе закона и Статута о избору наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа, као и доступности стручној и широј јавности свих информација везаних за поступак и услове избора. Минимални ниво квалитета су услови за избор наставника у звање доцента (5 референтих радова), утврђених Законом и Статутом.</p>	<p>Поступак за избор наставника и сарадника у звања спроводе Веће, Декан и Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима по конкурсу. Потребу за избором наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа утврђује Декан, који расписује конкурс у складу са Законом и Статутом. У складу са Правилником о начину и поступку заснивања радног односа и стицања звања наставника и сарадника у циљу испуњења стандарда Декан образује Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс, које у анализи документације и радова кандидата утврђују да ли кандидати испуњавају услове за избор у звања наставника и сарадника и у појединачном извештају рангирају кандидате по квалитетима научно-истраживачког, стручног и педагошког рада. По правилу, Комисије у извештају предлажу за избор у звање и заснивање радног односа прворангираних кандидата. Веће на основу извештаја Комисија врши избор наставника и сарадника у звања. Комисија за обезбеђење квалитета прати поступак и поштовање услова за избор наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа, и у случају одступања од минималног нивоа квалитета, упућује упозорење Комисијама које сачињавају извештаје по конкурсу, Већу и Декану.</p>
2. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава поступака и услова путем којих оцењује научну,	Комисија прати оцењивање научно - истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника приликом избора у



<p>истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника, а који су прописани одредбама Закона о високом образовању и Статута Факултета.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> позитивна оцена о научној, истраживачкој и педагошкој активности наставника и сарадника.</p>	<p>звања и заснивања радног односа. За доношење оцене о научно-истраживачкој и педагошкој активности наставника и сарадника, Комисија спроводи анкету студената и прибавља информације од помоћника Декана. Из анкете се посебно узимају у обзир мишљења студената о педагошким активностима наставника и сарадника. Закона о високом образовању. На основу података из анкете и мишљења помоћника Декана и Декана, Комисија сачињава извештај у коме изводи укупну оцену о научно-истраживачким и педагошким активностима наставника и сарадника. Овај извештај са изведеном оценом Комисија доставља Комисијама за припрему извештаја за избор наставника и сарадника у звања, а ове наведену оцену укључују у формирање предлога Већу за избор наставника и сарадника у звања. Извештај Комисије, односно њена оцена има релевантан утицај на формирање предлога за избор кандидата у одговарајућа звања наставника и сарадника.</p>
<p>3. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет систематски прати, оцењује и подстиче научно-истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Подстицај научно-истраживачке и педагошке активности наставника и сарадника остварује се кроз планску стимулацију засновану на признањима и наградама, а посебно кроз избор у виша наставничка и сарадничка звања.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Позитивна оцена научно-истраживачког и педагошког рада, као и задовољење критеријума за избор у виша наставничка и сарадничка звања.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Систематско праћење научно-истраживачке и педагошке активности наставника и сарадника спроводи Комисија. На основу информација прикупљених од наставника, сарадника, студената, Декана, помоћника Декана, као и из извештаја Комисија за избор наставника и сарадника у звања, Комисија сачињава извештај. На основу извештаја Веће изводи оцену о научно-истраживачкој и педагошкој активности наставника и сарадника. У случају када је та оцена позитивна Веће предлаже Декану да наставнике и сараднике подстиче на даљи интезивни научно-истраживачки и педагошки рад кроз стимулацију засновану на признањима и наградама, а посебно кроз избор у виша наставничка и сарадничка звања. У случају када је оцена нездовољавајућа Веће предлаже Декану додатне стимултивне мере, како би поједини наставници и сарадници достигли минимални ниво научно-истраживаког и педагошког рада.</p>
<p>4. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Остваривање дугорочне политике квалитетне селекције младих кадрова и</p>



<p>њиховог даљег напредка као и различите врсте усавршавања. Ову политику доноси Веће на предлог Декана на период од 5 година. Квалитетна селекција младих кадрова врши се пажљивим избором на основу јавног конкурса, праћењем и провером њиховог научно-истраживачког, научног и педагошког рада. Напредак младих кадрова условљен је квалитетом научно-истраживачког, научног и педагошког рада, као и квалитетом стручног усавршавања кроз разне облике тог усавршавања (објављени радови на симпозијумима, објављени радови у часописима, објављене публикације, учешће на у земљи и иностранству, објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Позитивна оцена о научно-истраживачком и педагошком раду младих кадрова.</p>	<p>њиховог даљег напредка прате Комисија, Декан и помоћник Декана. Комисија на основу анкете студената којом се оцењује педагошки рад кадрова (Образац 2), а у сарадњи са Деканом и помоћником Декана за наставу сачињава годишњи извештај који подноси Већу. На основу овог извештаја Веће спроводи селекцију младих кадрова (сарадника и предавача вештина), тако што поједине поново бира у сарадничка звања и укључује у наставно-истраживачки процес. Овим кадровима Декан омогућава различите врсте усавршавања у циљу њиховог даљег напредка. Веће на предлог Декана одлучује о врстама усавршавања, а Факултет за то планира одговарајућа средства. Млади кадрови по завршеном усавршавању, уколико су га обавила коришћењем средстава Факултета, дужни су да остану на раду у истом или вишем звању, најмање 5 година, о чему се између појединача и Факултета закључује уговор.</p>
<p>5. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање путем студијских боравака, специјализација и учешћа на стручним скуповима у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању запослених, а на основу планова које доноси Веће.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Позитивна оцена егзактних показатеља резултата едукације и усавршавања наставника и сарадника.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Перманентну едукацију и усавршавање наставника и сарадника обезбеђује Факултет у складу са одговарајућим правилником и планом који доноси Веће на предлог Декана. Приликом доношења плана у обзир се нарочито узимају значај области усавршавања за квалитет студијског програма и наставе, претходни резултати у научно-истраживачком и педагошком раду наставника и сарадника, старосна доб наставника и сарадника (предност се даје младим кадровима) услови, трајање и трошкови едукације и усавршавања. После завршене едукације и стручног усавршавања, Комисија у сарадњи са Деканом и помоћником Декана прати егзактне резултате едукације и стручног усавршавања, чији су показатељи иновација садржаја предмета и студијског програма, израда рукописа за уџбеник и другу литературу потребну за савлађивање студијског програма, објављивање радова у стручним часописима и на стручним скуповима у којима се презентују нова знања стечена приликом едукације и стручног усавршавања и др. Резултати едукације и стручног усавршавања прате се</p>



	<p>у току две школске године, а на крају друге школске године Комисија заједно са Деканом подноси извештај Већу. На основу извештаја Веће доноси оцену која показује да ли је остварен минимални ниво очекиваног квалитета едукације и стручног усавршавања. Наставници и сарадници са позитивном оценом стичу праву на нову едукацију и стручно усавршавање чије трошкове сноси Факултет. Наставници и сарадници са недовољном оценом имају обавезу поновљене едукације и стручног усавршавања, са личним плаћањем трошкова.</p>
6. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета <p>Факултет при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота. То се посебно односи на научне пројекте које наставници и сарадници и студенти раде за привреду и друге делатности.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Позитивне оцене Комисија које сачињавају извештаје за избор наставника и сарадника у звања.</p>
7. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета <p>Факултет при избору и унапређењу наставно-научног, научног и стручног кадра посебно вреднује педагошке активности наставника и сарадника.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Позитивна оцена педагошке активности наставника и сарадника.</p>



педагошком раду наставника и сарадника,
која има значајан утицај на утврђивање
предлога за избор у звања.

VII СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СТУДЕНАТА

1. Описте одредбе

Члан 57.

Квалитет студената је један од најважнијих елемената за остваривање квалитета студијских програма, студија и укупног квалитета у обављању делатности Факултета.

Члан 58.

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Члан 59.

Остваривање елемената стандарда квалитета студената континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета студената.

Члан 60.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступци обезбеђења квалитета студената и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 61.

Менаџмент квалитета - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе стандарда спроводи Веће, Комисија и Декан.

3. Стандард квалитета студената

Члан 62.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СТУДЕНАТА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
--------------------------------	----------------------------------



<p>Факултет обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су повезани са њиховим студијама. Ове информације се презентију у писаним материјалима и на сајту Факултета, при чему се наводе стратегија обезбеђења квалитета, основни задаци и циљеви, опис студијских програма и опис садржаја предмета, очекивани образовни исходи, списак наставника и сарадника са референцама, услови уписа и преноса ЕСПБ бодова, трајање студија, накнаде трошкова на сва три степена студија, Статут, Правилник о студијама, Правилник о упису на студије, статус Факултета (акредитација) и др.</p> <p>Минимални ниво квалитета елемента:</p> <p>Благовремено објављивање информација и података, а најкасније до почетка школске године.</p>	<p>Информације потенцијалним кандидатима припрема Уписна комисија коју образује Декан, а она сарађује са Комисијом. Припрема информација потенцијалним кандидатима за упис и студентима за наредну школску годину спроводи се тако, да информације буду доступне до почетка школске године. Комисија контролише израду информатора у коме се налазе све потребне информације и о томе континирано обавештава Декана. Информатор, односно информације на предлог Уписне комисије, доноси Веће до краја септембра месеца. Усклађеност информација са потребама потенцијалних кандидата за упис и потребама постојећих студената прати Комисија и по потреби предлаже њихову ревизију, коју утврђује Веће.</p>
<p>2. Елемент стандарда квалитета</p> <p>При селекцији студената за упис, Факултет вреднује резултате постигнуте у средњем образовању и резултате постигнуте на пријемном испиту постигнуте у складу са Законом, Статутом и Правилником о упису на студије. Факултет спроводи селекцију кандидата приликом уписа на студије, настојећи да обезбеди да студије упишу кандидати који су постигли најбоље резултате у средњем образовању и на испиту. Кандидат за упис на основне студије полаже пријемни испит – тест општег знања и информисаности. Редослед кандидата за упис на основне студије утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту. На основу критеријума и мерила утврђених Правилником о упису на студије Факултет сачињава редослед – ранг листу пријављених кандидата за сваки студијски програм.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i></p> <p>Благовремено и прецизно објављивање услова за упис, критеријума и мерила за сачињавање редоследа кандидата – ранг листе, минималних захтева за успех из средњег образовања и на испиту за проверу склоности и способности и других лемената који се објављују у конкурсу за</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Селекцију кандидата, односно поступак уписа на основне студије прати Комисија у сарадњи са Деканом. У поступку уписа активности извршава Уписна комисија. Комисију образује Декан у року од 7 дана од објављивања конкурса за упис студената. Рад Комисије координира Декан, а контролише Комисија за обезбеђење квалитета. У поступку уписа кандидата на студије Комисија заједно са Деканом подноси извештаје Већу на крају другог уписног рока. Уписна комисија заједно са Деканом подноси коначан извештај Већу. На основу извештаја Комисија Веће изводи оцену о квалитету поступка уписа.</p>



упис и на сајту Факултета.	
3. Елемент стандарда квалитета Једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национало или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) је загарантована, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама. Ова загарантованост једнакости и равноправности студената утврђена је одредбом члана 8. став 1. Закона о високом образовању, као и одредбама Статута. Минимални ниво квалитета елемента: Поштовање, односно спровођење у пракси једнакости и равноправности студената по свим основама (оценка најмање 4,50).	Поступак за обезбеђење квалитета Једнакост и равноправност студената по свим основама обезбеђују Декан и помоћник Декана, а прати је и периодично оцењује Комисија на основу анкете актуелних студената (Образац 2). Комисија на основу оцене из анкете подноси извештај Већи. На основу извештаја Веће доноси закључак да ли је испуњен минимални ниво квалитета елемента стандарда. Уколико није испуњен минимални ниво квалитета (оценка најмање 4,5), Веће налаже Декану да предузме корективне мере за остваривање једнакости и равноправности студената. Декан предузима корективне мере код свих учесника у обезбеђењу овог елемента квалитета (наставници, сарадници, ненаставно особље, студенти и др.), као и корективне мере за усклађивање Статута и других општих аката који уређују једнакост и равноправност.
4. Елемент стандарда квалитета Факултет развија критеријуме вредновања и контроле праћења наставе и унапред упознаје студенте са обавезом праћења и активног учешћа у настави. Квалитет студената се вреднује, односно изражава у поенима који се укључују у коначну оцену о савладаности предмета, на основу праћења активно учешћа у настави (редовна посета настави, активно учешће у анализи и расправи тема на предавајима и вежбама, самосталне активности или учешће у групним активностима на изради задатака, семинарских радова, и сл.). <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано праћење и вредновању посете и активног учешћа у настави студената, на основу критеријума утврђених у студијским програмима.	Поступак за обезбеђење квалитета Један од елемената наставе који се посебно вреднује у оквиру предиспитних активности студената је присуство настави и активност на настави. Сваки наставник на уводном часу дужан је да усмено упозна студенте са начином вредновања студентских активности, а посебно са неопходношћу редовног присуства студената активној настави. Наставник и сарадник спроводе редовно евидентирање и вредновање присуства и ангажовања студента. Обавеза наставника и сарадника, као и студентске службе је да попуњавају и чувају образац закључно са полагањем испита. Резултати вредновања студента по обрасцу се преносе у Студентску књижицу - Индекс. Евидентирање присуства настави се спроводи прозивањем студената од стране наставника, односно сарадника или потписивањем студената и контролом списка од стране наставника, односно сарадника. Број поена остварених по овом основу се одређује сразмерно присуству у настави студената, а у складу са критеријом из студијског програма. Комисија прати посету и учешће студената у настави на основу евидентије наставника и сарадника и после десете недеље наставе у семестру,



	<p>спроводи анализу и доноси оцену (у складу са Табелом бр. 1). О оцени посете и учешћа студенатна у настави за сваки предмет у студијском програму, Комисија подноси извештај Већу. У случају да су оцене за поједиње предмете мање од 1.5 (Табела бр. 1) Веће предузима корективне мере тако што налаже наставницима и сарадницима да наставу учине актуелном а студенте анимирају како би у њој активно учествовали. Завршну оцену о посети и активном учешћу у наставни Веће на предлог Комисије доноси на крају семестра и она је показатељ о потреби предузимања корективних мера на почетку наредног семестра.</p>
5. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета <p>Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура, које су детаљно презентоване у следећим актима и документима: Статуту, Правилнику о студијама и Студијским програмима. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано праћење и вредновање посете и активног учешћа студената у настави, вредновање свих предиспитних обавеза, вредновање знања показаног на испиту и интеграција свих поена из наведених вредновања, у коначну оцену о савладаности предмета.</p>
6. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета <p>Факултет систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли је метод оцењивања</p>



<p>студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знања.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Прилагођеност метода оцењивања предмету, континуираном праћењу рада студента током наставе, прихватљивом односу оцене рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени, као и у оцени да ли су студенти способни да примене знања.</p>	<p>процедура у вредновању, односно оцењивању рада студената. Задатак наставника је да систематично анализирају, оцењују и унапређују методе и критеријуме оцењивања студената по предметима. По завршетку сваког семестра укључујући и припадајуће испитне рокове, наставници подносе писане извештаје који садрже следеће податке и информације: примењени критеријуми оцењивања студената на испитима, преглед евидентије присутних студената током одржавања наставе, однос поена (оцене) рада студената током наставе и на завршном испиту у укупној – коначној оцени; у којем сегменту оцењивања је била провера способности студената да примене знања. На основу извештаја наставника, Комисија спроводи анализу и сачињава извештај о прилагођености метода оцењивања природи и садржају предмета, у којој мери је праћен рад студената током наставе по предметима, однос оцена студената на предиспитним обавезама и на испиту и у којој мери је при оцењивању студената на појединим предметима заступљена провера способности студента да примени знање, односно да ли је остварен минимални ниво квалитета, при чему Комисија изводи оцене квалитета за сваки предмет у складу са табелом бр. 1. Извештај разматра Веће на крају семестра и доноси закључак – на којим предметима су остварене минималне и више оцене квалитета. Наставницима на чијим предметима је остварена оцена квалитета испод 1.5 упућује се упозорење да у наредном семестру стриктно поступају према елементу стандарда, а за контролу рада наставника задужују се Комисија и Декан.</p>
<p>7. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано усклађивање метода оцењивања студената са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма, уз периодично</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Усклађеност метода оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма, у току семестра континирано прати и анализира Комисија, у сарадњи са Деканом. Комисија на основу информација прикупљених од наставника сачињава извештај из којег изводи оцену о континуираном усклађивању метода</p>



контролисање и оцењивање тог усклађивања.	оценјивања студената са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма (примена Табеле бр.1.). Извештај Комисије са оценом доставља се Већу, које упозорава наставнике на чијим предметима је оцена испод 1.5, да у складе методе оцењивања студената са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма. За праћење поступања наставника по упозорењима Веће задужује Комисију и Декана. У случају да се за поједине предмете понови оцена испод 1.5, Декан предузима одговарајуће мере у складу са Статутом и општим актима Факултета.
8. Елемент стандарда квалитета Факултет обезбеђује коректно професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту). Минимални ниво квалитета елемента: Објективност, етичност и коректни однос наставника према студенту, у складу са елементима и критеријумима за вредновање рада студента у току семестра, на предиспитним обавезама и на испиту, а у складу са одредбама Статута, Павилника о студијама, и Студијских програма, као и Кодексом професионалне етике, о чему се у поступку доноси оцена. Факултет обезбеђује коректно и професионалнопонашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту). <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Објективност, етичност и коректни однос наставника према студенту, у складу са елементима критеријумима за вредновање рада студента у току семестра, на предиспитним обавезама и на испиту, а у складу са одредбама Статута, Правилника о студијама, и Студијских програма, као и Кодексом професионалне етике, о чему се у поступку доноси оцена.	Поступак за обезбеђење квалитета Коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената, у погледу објективности, етичности и коректног односа према студенту, у току и на крају семестра прате и оцењују Комисија и студентски парламент. Комисија прикупља информације на основу анкете актуелних студената, (Образац 2) сачињава извештај и изводи оцену понашању сваког наставника (према Табели бр. 1.). Студентски парламент прикупља информације од студената и доноси своју оцену о понашању наставника (табела бр. 1). Комисија утврђују заједничку - просечну оцену понашања наставника, о чему достављају извештај Већу. На основу извештаја Веће анализира оцене понашања наставника и за наставнике чија је оцена мања од 3.0 предузима корективне мере. Ове мере се састоје у упозорењу наставницима да промене – побољшају објективност, етичност и коректан однос према студенту током оцењивања. За праћење остваривања корективних мера Веће задужује Комисију и Декана, а обраћа се и студентском парламенту да у том смислу оствари сарадњу са комисијом и Деканом. Комисија периодично, а најмање једанпут у току семестра (по правилу на крају семестра) подноси извештај са оценама Већу. Овај поступак провере понашања наставника је континуиран у циљу обезбеђивања потребног нивоа квалитета (минимална оцена 3.0) овог елемента стандарда.



9. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета												
<p>Факултет систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i></p> <p>Правилна дистрибуција оцена на предметима у сваком студијском програму, која се периодично контролише и усклађује са пројектованом дистрибуцијом оцена.</p>	<p>Пројектована дистрибуција оцена за три узастопна испитна рока, односно пројектовани успех студената изражен оценама студената унутар предмета је дефинисан у оквиру ECTS – European Credit Transfer System (ЕСПБ – Европски систем преноса бодова). Препоручена дистрибуција оцена успеха студената у складу са ECTS приказана је следећом табелом:</p> <p>Табела бр. 2.</p> <table border="1"><tbody><tr><td>Оцене</td><td>10</td><td>9</td><td>8</td><td>7</td><td>6</td></tr><tr><td>Заступљеност студената у процентима</td><td>10</td><td>25</td><td>30</td><td>25</td><td>10</td></tr></tbody></table>	Оцене	10	9	8	7	6	Заступљеност студената у процентима	10	25	30	25	10
Оцене	10	9	8	7	6								
Заступљеност студената у процентима	10	25	30	25	10								
	<p>Наставници систематично прате и проверавају оцене које су остварили студенти на испитима у оквиру својих предмета. У случају одступања дистрибуције оцена из предње табеле преко 20 %, Комисија обавља разговоре са наставницима и предлаже усклађивање оцена из њихових предмета са дистрибуцијом оцена из предходне табеле. У случају да Комисија не постигне сагласност са наставником, о томе писмено обавештава Веће које предузима потребне мере у циљу довођења оцена из конкретног предмета у складу са дистрибуцијом оцена у табели бр. 2. Ове мере се састоје у упозорењима – налозима наставнику за усклађивање дистрибуције оцена.</p>												
10. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета												
<p>Факултет систематично прати и проверава пролазност студената по предметима, студијским програмима, годинама студија и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i></p> <p>Остваривање пројектоване пролазности (најмање 80%) студената, која се континуирано прати, а периодично се предузимају корективне мере ради усклађивања постигнуте са пројектованом пролазношћу.</p>	<p>Систематично праћење пролазности студената на испитима по предметима, програмима и годинама студија, спроводи Комисија. Пролазност студената као релавантан елемент квалитета наставног процеса, мери се укупним бројем студената који у току школске године, у испитним роковима, положе испите. Та пролазност је пројектована и постигнута и оне се за сваки испитни рок упоређују, а за школску годину се та упоредивост сумира, по предметима, програмима и годинама студија.</p> <p>Пројектована пролазност је циљни број студената по испитним роковима на предметима, програмима и годинама студија, која се жели постићи. Код сваког предмета, програма и године студија, се полази од пројектоване пролазности по којој</p>												



већина (најмање 80%) студента положи испите у току школске године. Комисија на основу података из студентске службе сачињава целовити извештај о пролазности студената по предметима, програмима и годинама студија. У извештају који се доставља Већу на крају школске године, Комисија утврђује одступање постигнуте од пројектоване пролазности. На основу извештаја Комисије Веће анализира и утврђује узроке одступања постигнуте од пројектоване пролазности и предузима корективне мере. Ове мере се састоје у упозорењу – налозима наставницима да својим радом у настави мотивишу студенте на побољшање резултата у стицању знања, односно резултата на испитима, у наредној школској години. За праћење извршавања ове обавезе наставника Веће задужује Комисију и Декана. Систематично праћење пролазности студената на испитима по предметима, програмима и годинама студија, спроводи Комисија. Пролазност студената као релавантан елемент квалитета наставног процеса, мери се укупним бројем студената који у току школске године, у испитним роковима, положе испите. Та пролазност је пројектована и постигнута и оне се за сваки испитни рок упоређују, а за школску годину се та упоредивост сумира, по предметима, програмима и годинама студија.

Пројектована пролазност је циљни број студената по испитним роковима на предметима, програмима и годинама студија, која се жели постићи. Код сваког предмета, програма и године студија, се полази од пројектоване пролазности по којој већина (најмање 80%) студента положи испите у току школске године. Комисија на основу података из студентске службе сачињава целовити извештај о пролазности студената по предметима, програмима и годинама студија. У извештају који се доставља Већу на крају школске године, Комисија утврђује одступање постигнуте од пројектоване пролазности. На основу извештаја Комисије Веће анализира и утврђује узроке одступања постигнуте од пројектоване пролазности и предузима корективне мере. Ове мере се састоје у



	упозорењу – налозима наставницима да својим радом у настави мотивишу студенте на побољшање резултата у стицању знања, односно резултата на испитима, у наредној школској години. За праћење извршавања ове обавезе наставника Веће задужује Комисију и Декана.
11. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Факултет омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању у складу са Законом. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Остварење услова и нормативно уређење које обезбеђује студентима одговарајуће облике организовања, деловања и учешћа у одлучивању у органима Факултета, при чему се услови и нормативно уређење периодично контролишу и унапређују.

VIII СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

1. Описте одредбе

Члан 63.

Квалитет уџбеника и литературе се обезбеђује континуираним унапређивањем издавачке делатност Факултета. Квалитет библиотечких ресурса се обезбеђује континуираним унапређивањем рада библиотека Факултета. Обезбеђивање и набавка уџбеника и литературе остварује се реализацијом плана издавања уџбеника на Факултету.

Члан 64.



Информатички ресурси, нарочито у погледу потребног броја рачунара одговарајућег квалитета, пратеће информатичке опреме и приступа Интернету, континуирано се обезбеђују и унапређују као подршка квалитету наставног процеса и студијских програма.

Члан 65.

Остваривање елемената стандарда квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Члан 66.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступак обезбеђења квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 67.

Менаџмент квалитета - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе овог стандарда обављају Веће, Комисија и Декан.

2. Стандард квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Члан 68.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Факултет обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу, као и одговарајућа учила, неопходну за савлађивање градива у потребој количини и на време за наставу из сваког предмета, који су унапред познати и објављени.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Обезбеђеност уџбеника, друге литературе и одговарајућих учила за наставу из сваког предмета, пре почетка семестра, о чему се доноси оцена о обезбеђености уџбеника, друге литературе и учила.</p>	<p>Обезбеђеност уџбеника, друге литературе и потребних учила (видео техника, апарати, прибори и сл.) континуирано прати Комисија. Она информације прикупља од наставника и сарадника и из анкете актуелних студената (Образац 2). На основу прикупљених информација, Комисија, заједно са Комисијом за уџбенике и библиотекаром сачињава извештај који доставља Већу. На основу извештаја Веће у јуну месецу, доноси оцену о обезбеђености уџбеника, друге литературе и учила (према табели бр. 1.), која мора бити да квалитет</p>



	<p>овог елемента "задовољава у потпуности". Уколико Веће утврди нижу оцену од наведене, предузима корективне мере које се састоје у налозима наставницима, Комисији за уџбенике, Декану и библиотекару – да се до почетка школске године у потпуности обезбеде уџбеници, друга литература и учила за савлађивање градива – садржаја свих предмета. Комисија прати поступање извршавања налога Већа, упозорава наставнике, Комисију за уџбенике, Декана и библиотекара да хитно изврше обавезе, тако да се до половине септембра месеца може констатовати да су у потпуности обезбеђени уџбеници, литература и учила за наредну школску годину. Ову констатацију даје Веће, на основу извештаја Комисије. Декан и помоћник Декана спроводе активности да уџбеници, друга литература и учила буду студентима унапред познати и објављени. Списак уџбеника и друге литературе студенти посебно добијају од наставника на првом предавању.</p>
2. Елемент стандарда квалитета Факултет доноси општи акт о уџбеницима. У складу са тим општим актом, Факултет систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Примена Правилника о уџбеницима, и предузимању корективних мера за усклађивање квалитета уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима.	Поступак за обезбеђење квалитета Правилник о уџбеницима доноси Веће, а Комисија прати и оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима. Комисија оцену доноси на основу анкете студената (Образац 2), наставника и сарадника, а у складу са Табелом бр. 1. О оцени Комисија извештава Веће, а оно у случају да оцена уџбеника и других учила за поједиње предмете буде испод 3.0 предузима корективне мере. Ове мере се састоје у налозима наставницима, Комисији за уџбенике и помоћнику Декана (учила) за побољшање квалитета са аспекта садржаја, структуре, стила и обима уџбеника. Комисија прати поступање по налозима Већа, у сарадњи са Комисијом за уџбенике и помоћником Декана да ли су наставници извршили обавезе и о томе подноси извештај Већу. Уколико је оцена за исте уџбенике и учила поново нижа од 3.0, Веће налаже Декану и Комисији за уџбенике да ангажују друге ауторе рукописа или да набаве одговарајуће уџбенике од других издавача.
3. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета



<p>Факултет обезбеђује студентима библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опремом за рад.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Обезбеђеност од најмање 1000 библиотечких јединица из релевантних области, најмање 100 библиотечких јединица релевантних за извођење студијског програма и опреме за рад библиотеке (рачунар, штампач, проектор, графоскоп, телефон, факс, витрине за смештај литературе и учила, радни столови и др.).</p>	<p>У поступку праћења обезбеђености библиотеке са потребним бројем библиотечких јединица и опреме за рад, Комисија врши увид у постојеће стање и констатује да ли су обезбеђени одговарајући број библиотечких јединица и потребна опрема за рад. У овоме Комисија посебно сарађује са Комисијом за уџбенике, библиотекаром и помоћником Декана. Уколико Комисија констатује да није задовољен минимални ниво квалитета овог елемента стандарда, о томе обавештава Декана. У циљу задовољења минималног нивоа квалитета Декан заједно са помоћником Декана предузима одговарајуће мере у виду налога Комисији за уџбенике, библиотекару и ненаставном особљу да обезбеде библиотеку са потребним бројем библиотечких јединица и опремом за рад.</p>
<p>4. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Ова структура и обим се усклађују са природом и садржајем предмета и другим захтевима студијских програма, наставе у целини, као и научно-истраживачког и научно-истраживачког рада.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано праћење, оцењивање и унапређивање библиотечког фонда у складу са развојем квалитета наставе и студијских програма.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Комисија и Комисија за уџбенике перманентно прате домаћу и инострану издавачку делатност у области менаџмента и научних области које кореспондирају са студијским програмима и наставом, као и научно-истраживачким радом на Факултету. Факултет, у складу са својим могућностима, издава средства за набавку књига и часописа, а у циљу унапређења структуре и обима библиотечког фонда. Поред обезбеђења адекватне литературе за студијске програме и научно-истраживачки и научно-истраживачки рад путем набавке, Факултет у складу са годишњим планом издавања уџбеника, издаје одређен број наслова. Комисија у сарадњи са Комисијом за уџбенике, периодично а најмање једанпут у три године врши анализу обима и структуре библиотечког фонда на основу сопственог увида у постојеће стање. На основу тога Комисија сачињава извештај који разматра Веће и доноси оцену о унапређењу библиотечког фонда по обиму и структури, у складу са развојем квалитета наставе и студијских програма (Табела бр.1.). Уколико је та оцена низка од 3.0, Веће предузима корективне мере у виду налога Комисији за уџбенике, библиотекару и помоћнику Декана, да се библиотечки фонд по обиму и структури унапреди и</p>



	усклади са развојем студијских програма и наставе.
5. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Факултет обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ Интернету и осталу комуникациону опрему. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> благовремено обезбеђивање поуздане и по броју и по количини довољне информатичке и комуникационе опреме.
6. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Факултет има најмање једног библиотекара.
7. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру се континуирано прати, оцењује и унапређује. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Побољшање компетентности (минимална оцена 3.0) и повећању мотивисаности особља.



	<p>библиотекама и реномираним рачунарским центрима и сл.). Компетентност и мотивисаност другог особља (Комисија за уџбенике, наставници, сарадници, издавачи од којих се набавља литература и сл.) за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру Комисија континуирано прати и ако утврди потребу, предлаже Декану предузимање мера за побољшање компетентности и повећање мотивисаности особља које ће Декан предузети у складу са општим актима Факултета и на основу сопствених критеријума и одлука.</p>
8. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано упознавање студената са начином рада у библиотеци и рачунарском центру, путем објављене писане информације (огласна табла и сајт), и по потреби усмених обавештења библиотекара и референта за информационе системе, о чему се периодично доноси оцена.	Студенти се континуирано упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру, путем писаних информација на огласној табли и сајту Факултета, као и усмених информација надлежног особља. Библиотекар усмено информише, односно даје инструкције студентима (посебно новоуписаним) о начину рада у библиотеци, коришћењу књижног фонда, распореду фонда, распореду рада библиотеке, термину везаном за позајмицу библиотечких јединица и начину коришћења програма библиотека, тј. претраживања библиотечког фонда од стране самог студента уз помоћ рачунара. Референт за информационе системе усмено (када је то прикладно заједно са наставником или сарадником) информише студенте о организацији рачунарског центра, перформансама рачунара, терминима ван наставе када студент може радити у Центру и др. Комисија периодично, а најмање једанпут годишње (по правилу на крају школске године) доноси оцену о информисаности студената, на основу анкете (према Табели бр. 1.). Уколико је оцена о информисаности студената мања од 3.0, Комисија о томе обавештава Декана, а овај преузима корективне мере у циљу побољшања оцене информисаности студената (садржајније информације на огласној табли и сајту Факултета, мотивисање особља за усмено информисање и сл.).
9. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета



<p>Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и осталог електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружили адекватне услове за рад. Коришћење библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је најмање 12 часова дневно.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> оптимализација радног простора за библиотеку и читаоницу, услова рада и доследно поштовање минимално прописаног времена за приступ библиотеци, о чему се периодично доноси оцена.</p>	<p>Комисија континуирано прати и периодично оцењује оптимализацију радног простора библиотеке и читаонице (лоцираност простора у делу зграде, непостојање или минимализација буке, шумова, потреса и вибрација, оптимално осветљење, температура и влажност ваздуха и сл.). Комисија на основу анкете студената, наставника, сарадника и других корисника библиотеке и читаонице, доноси оцену (према Табели бр.1.) о оптимизацији радног простора и услова рада, као и поштовању времена доступности. У случајевима када је оцена испод 3.0, Комисија обавештава Декана, а овај предузима корективне мере у циљу повећања оцене, односно подизања квалитета радног простора, услова рада и расположивости библиотеке и читаонице.</p>
--	--

IX СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УПРАВЉАЊА ФАКУЛТЕТОМ И КВАЛИТЕТА НЕНАСТАВЕ ПОДРШКЕ

1. Описте одредбе

Члан 69.

Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и организационих јединица за ненаставну подршку.

Члан 70.

Квалитет управљања и ненаставне подршке заснива се на квалитету рада управљачког и ненаставног особља у ненаставним организационим јединицама.

Члан 71.

Остваривање елемената стандарда квалитета управљања Факултетом и квалитета ненаставне подршке континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета управљања Факултетом и ненаставне подршке.



Члан 72.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле број 1. и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 73.

Управљање квалитетом - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе овог стандарда спроводе Веће, Савет, Комисија Декан, студенти, наставници, сарадници, ненаставно особље и јавно мњење, као и помоћник Декана и Руководилац Службе за контролу квалитета.

2. Стандард квалитета управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Члан 74.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Факултетом су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано усклађивање Статута и општих аката са Законим и другим прописима, као и са развојним потребама Факултета.	Органи управљања и пословођења на Факултету су Савет, Декан, помоћник Декана и секретар Факултета. Комисија у сарадњи са секретаром континуирано прати усклађеност Статута и општих аката у одредбама које уређују органе управљања и пословођења, као и њихове надлежности и одговорности, са Законом, прописима и развојним потребама Факултета. У случају потребе Комисија у сарадњи са секретаром предлаже Декану измене и допуне Статута и општих аката у циљу унапређења квалитета рада, као и редефинисања надлежности и доследне контроле рада органа управљања и пословођења. Предлоге за измене и допуне Статута и општих аката разматрају и усвајају органи управљања и Декан, који су надлежни за доношење Статута и општих аката.
2. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом.	Комисија континуирано прати и контролише структуру организационих јединица и њихов делокруг рада, при чему периодично – према указаној потреби, предлаже њихово ревидирање. Предлог се упућује Декану и Савету, а заснива



<p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Периодично ревидирање структуре организационих јединица и њиховог делокруга рада, као и контрола и оцена њиховог рада.</p>	<p>се на оцени коју Комисија изводи из анкете запослених. Уколико је оцена Комисије нижа од 3.0 (према табели бр. 1.) Декан предузима одговарајуће мере за измене и допуне Статута и општих аката, које доноси Савет из његове, а Декан из своје надлежности. Измена и допуна Статута и општих аката за резултат имају побољшање структуре организационих јединица Факултета, као и редефинисање њиховог делокруга рада у циљу унапређења квалитета.</p>
<p>3. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет систематски прати и оцењује организацију и управљање Факултетом и предузима мере за њихово унапређење. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано праћење - контролисање и оцена организације и управљања на Факултету.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Комисија континуирано прати и периодично (најмање једанпут годишње) оцењује организацију и управљање Факултетом. На основу сопственог увида и анкете запослених Комисија у сарадњи са Деканом утврђује предлог за побољшање организације и управљања Факултетом, који доставља Савету. На основу предлога Комисије, а нарочито ако је оцена квалитета организације и управљања нижа од 3,00, предузима корективне мере за побољшање квалитета. У том циљу Савет задужује Декана да сачини предлог нове организације и система управљања, односно предлог измене и допуне Статута и општих аката који ће презентовати Савету, као и замену појединих чланова Савета који недоприносе квалитету управљања. На основу предлога Декана Савет врши измену и допуну општих аката из своје надлежности, а Декан општих аката које он доноси, а такође се врши и евентуална замена појединих чланова Савета, како би предлог за побољшање организације и управљања имали нормативно и кадровско утемељење. На основу измене Статута и општих аката, као и евентуалне замене појединих чланова Савета, врши се реорганизовање рада Факултета и система управљања. Комисија даље прати и оцењује организацију и управљање Факултетом, а у случају потребе, поступак за побољшање квалитета се понавља.</p>
<p>4. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет систематски прати и оцењује рад управљачког, пословодног и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада. Посебно прати и</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Комисија прати рад управљачког, пословодног и ненаставног особља, путем сопственог увида у тај рад, путем анкете студената (Образац 1) и на основу података</p>



<p>оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано праћење и оцењивање управљачког, пословодног и ненаставног особља и предузимање мера за побољшање квалитета њиховог рада, нарочито у односу према студентима.</p>	<p>из анкете запослених Комисија сачињава извештај и изводи оцену о квалитету рада управљачког, пословодног и ненаставног особља, као и њиховог односа према студентима. Уколико је та оцена нижа од 3.0 (према Табели бр.1), Комисија обавештава Савет, Веће, Декана и секретара, који су дужни да предузму корективне мере за побољшање квалитета рада управљачког, пословодног и ненаставног особља, као и за побољшање односа према студентима. За предузимање и спровођење корективних мера задужују се Декан и секретар у оквиру својих надлежности, а у складу са одредбама Статута и општих аката Факултета.</p>
<p>5. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актима Факултета и доступни су јавности.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Утврђивање и доследно спровођење услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља, у општим актима Факултета, при чему се заснивање радног односа и напредовање чине доступним јавности. Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актима Факултета и доступни су јавности.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђени су Правилником о раду, Правилником о организацији и систематизацији послова и Правилником о стручном образовању и усавршавању.</p> <p>Комисија у сарадњи са секретаром прати спровођење заснивања радног односа и напредовање ненаставног особља, посебно у погледу доследне примене наведних правила и обавештавања јавности о конкурсима за заснивање радног односа. У случају потребе, Комисија заједно са секретаром предлаже Декану измене и допуне наведених правила у циљу унапређења поступка заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља, као и у циљу усклађивања правила са новим законским и другим прописима. На основу предлога Комисије и секретара, Декан предузима мере за израду нацрта и предлога, као и за доношење измена и допуна или у потпуности нових правила. Напредовање ненаставног особља се заснива на стручности и радним способностима појединача, њиховом самосталном или усавршавању према плану из Правилника о стручном образовању и усавршавању (усвршавање према правилнику предлажу Комисија и секретар, а одобрава Декан). Напредовање појединача из реда ненаставног особља састоји се у распореду на друга - сложенија и одговорнија радна места, распоређивању на</p>



	пословодне функције, награђивању и сл, о чему на предлог Комисије и секретара одлучује Декан.
6. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Праћење и периодично оцењивање рада и деловања управљачког и ненаставног особља од стране наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења, при чему је минимална оцена квалитета 3,0.
7. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Факултет обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардом 7 за акредитацију Факултета као установе. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано праћење и оцењивање да ли број и квалитет ненаставног особља



задовољавају стандард 7. за акредитацију Факултета као установе.	оцену квалитета рада доноси на основу анкете студената (Образац 1), наставника и сарадника. Уколико је оцена квалитета рада ненаставног особља нижа од 3.0, Комисија заједно са секретаром предлаже Декану предузимање корективних мера које се састоје у побољшању организације рада у секретаријату, стручном усавршавању и мотивисању ненаставног особља. Уколико број ненаставног особља не задовољава стандард 7 за акредитацију Факултета као установе, секретар у сарадњи са Деканом предузима мере да се тај број обезбеди у најкраћем року.
8. Елемент стандарда квалитета Факултет обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Доношење плана образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању запослених, као и у складу са развојним плановима Факултета.	Поступак за обезбеђење квалитета Потребу перманентног образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља, на основу праћења и увида, утврђује Комисија у сарадњи са Деканом и секретаром. Уколико Комисија, Декан и секретар констатују потребу образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља, Декан и секретар предузимају мере за њихово образовање и усавршавање у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању запослених. Образовање и усавршавање особља по врсти и нивоу, Декан у сарадњи са секретаром, утврђује зависно од врсте одговорности и послова које имају-извршавају појединци из групе управљачког и ненаставног особља (завршавање вишег степена образовања, учешће на семинарима и курсевима, посете установама и фирмама у земљи и иностранству, набавка и коришћење потребне литературе и информационих ресурса и сл.). Образовање и усавршавање прате Декан и секретар и по њиховом завршетку заједно са Комисијом доносе закључак да ли су постигнути ефекти образовања и усавршавања које је финансирао Факултет. Ако се закључи да ефекти нису постигнути, појединци понављају образовање и усавршавање самостално сносећи трошкове.

Х СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ



1. Опите одредбе

Члан 75.

Факултет квалитет свог рада обезбеђује у оквиру више ресурса, од којих посебан значај имају простор и опрема неопходни за одвијање укупног процеса рада.

Члан 76.

Факултет обезбеђује квалитет простора и опреме кроз њихов адекватан обим и структуру, посебно за оптимално одвијање наставног процеса и научно-истраживачког и научног рада.

Члан 77.

Остваривање елемената стандарда квалитета простора и опреме континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета простора и опреме.

Члан 78.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступака обезбеђења квалитета простора и опреме и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 79.

Управљање квалитетом - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе овог стандарда спроводе Веће, Савет, Комисија, Декан, студенти, наставници, сарадници, ненаставно особље, јавно мјење и помоћник Декана

2. Стандард квалитета простора и опреме

Члан 80.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
Факултет поседује примерене просторне капацитете - учионице, кабинете, библиотеку, читаоницу, радионице, рачунарске центре и др, за квалитетно обављање своје делатности, а у складу са стандардом 9. за акредитацију Факултета као установе. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирана обезбеђеност примерених	Комисија у сарадњи са помоћником Декана и секретаром континуирано прати обезбеђеност примерених просторних капацитета и њиховог квалитета за квалитетно извођење наставног процеса, обављање научно-истраживачког рада и извршавање других активности у оквиру делатности Факултета. У том погледу Комисија са помоћником Декана и секретаром прати и констатује обезбеђеност



просторних капацитета и њиховог квалитета, у складу са стандардом 9.	просторних капацитета - учионица, кабинета, библиотеке, читаонице, радионица, рачунарских центара и др. У складу са стандардом 9 за акредитацију Факултета као установе, обезбеђује се простор за извођење наставе са најмање 2 м ² простора по студенту за извођење наставе по сменама. Поред тога, обезбеђује се и одговарајући радни простор за наставнике и сараднике, као и простор за административне послове за потребе студенчке службе и секретаријата. Уколико Комисија заједно са помоћником Декана и секретаром констатује да није обезбеђен наведени простор, она о томе писмено обавештава Декана, који предузима мере за обезбеђење потребног простора у најкраћем року. Декан на основу обавештења Комисије предузима мере за обезбеђење потребног простора, у сарадњи са Саветом и Већем који као органи доносе потребне одлуке.
2. Елемент стандарда квалитета Факултет поседује адекватну и савремену техничку, радионичку и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим степенима студија. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирана обезбеђеност опреме која по количини и квалитету омогућава квалитетно извођење наставног процеса, обављање научно-истраживачког и научно-истраживачког рада, као и извршавања пратећих активности.	Поступак за обезбеђење квалитета Обезбеђеност адекватне и савремене техничке, радничке и друге специфичне опреме која омогућава квалитетно извођење наставе и обављање научно-истраживачког рада на свим степенима студија подразумева поседовање-расположивост класичне учионичке опреме, видео технике (проектори и графоскопи), рачунара у рачунарским центрима са пратећом опремом, класичне канцеларијске опреме и рачунара у канцеларијама за студенчку службу и секретаријат, опреме у библиотеки и читаоници и друге опреме непоходне за пратеће активности у укупном процесу рада на Факултету. Обезбеђеност опреме прати Комисија у сарадњи са помоћником Декана, секретаром и руководиоцем центра за ИТ. У случају отказа опреме или потребе набавке нове, Комисија о томе обавештава Декана. На основу тог обавештења Декан предузима хитне мере за довођење постојеће опреме у исправно стање и за набављање нове опреме у складу са финансијским могућностима Факултета.
3. Елемент стандарда квалитета Факултет континуирано прати и усклађује своје просторне капаците и опрему са	Поступак за обезбеђење квалитета У поступку усклађивања просторних капацитета и опреме по количини и



<p>потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и бројем студената.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Континуирана усклађеност просторних капацитета и опреме по количини и квалитету, са потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и бројем студената.</p>	<p>квалитету, са потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и бројем студената, Комисија у сарадњи са помоћником Декана и секретаром прати постојеће стање. Систематско праћење обавља се и на основу анкете студената (Образац 1). У случају да се утврди одступање просторних капацитета и опреме по количини и квалитету, у односу на потребе, Комисија обавештава Декана. На основу тог обавештања Декан предузима мере за усклађивање просторних капацитета и опреме по количини и квалитету са потребама наставног процеса, научно-истраживачког и научног рада са бројем студената (усклађивање подразумева хитно обезбеђење простора и набавку потребене опреме).</p>
<p>4. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет свим запосленим и студентима обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у образовне и научно-истраживачке сврхе.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Континуирана обезбеђеност различитих врста информација и приступа информационим технологијама, у циљу квалитетног одвијања наставног процеса и научно-истраживачког рада.</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Комисија прати континуираност обезбеђености различитих врста информација и приступа информационим технологијама свим запосленима и студентима, у циљу квалитетног одвијања наставног процеса и научно-истраживачког рада. Ова обезбеђеност и приступ информационим технологијама подразумева расположиве информације на CD-овима смештеним у библиотеци (учбеници, друга литература, часописи, зборници радова, завршни радови на мастер и докторским студијама и др.), локалној рачунарској мрежи и интернету. Комисија, за обезбеђеност и приступ информационим технологијама, периодично (најмање једанпут годишње) спроводи заједничку анкету студената (Образац 1) и запослених, на основу чега сачињава извештај и изводи оцену (према табели бр.1.). Комисија извештај подноси Већу, и ако је оцена нижа од 3.0, Веће предузима корективне мере које се састоје у налозима Декану, библиотекару и руководиоцу службе за ИТ, да у најкраћем року обезбеде приступ студентима и запосленима, наведеним информацијама и информационим технологијама.</p>
<p>5. Елемент стандарда квалитета</p> <p>Факултет у свом саставу поседује најмање једну просторију опремљену савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућавају рад на</p>	<p>Поступак за обезбеђење квалитета</p> <p>Континуираност обезбеђености просторије опремљене савременим техничким и осталим уређајима која студентима и особљу омогућава рад на рачунарима и</p>



рачунарима и коришћење услуга рачунарског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала).

Минимални ниво квалитета елемента: Континуирана обезбеђеност просторије опремљене савременим техничким и осталим уређајима која студентима и особљу омогућава рад на рачунарима и коришћење услуга рачунарског центра.

коришћење услуга рачунарског центра, прати Комисија у сарадњи са руководиоцем службе за ИТ. Комисија периодично (најмање једанпут годишње) спроводи заједничку анкету студената и особља, на основу чега сачињава извештај и изводи оцену (према табели бр.1.). Комисија извештај подноси Декану, и ако је оцена нижа од 3.0, Декан предузима корективне мере које се састоје у налозима помоћнику Декана, секретару и руководиоцу службе за ИТ, да у најкраћем року обезбеде приступ студентима и особљу, просторији са наведеном опремом која се по потреби доводи у исправно стање или се врши набавка дела нове опреме.

XI СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ФИНАНСИРАЊА

1. Описте одредбе

Члан 81.

Квалитет финансирања Факултета обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Члан 82.

Извори финансирања делатности Факултета су дугорочни и стабилни, а само финансирање образовних, научно-истраживачких, научних и других активности се планира како би се обезбедила финансијска стабилност и ликвидност у дужем временском периоду, у циљу стабилног и квалитетног обављања делатности. Извори финансирања Факултета доволни су да обезбеде квалитетно извођење наставе најмање за период трајања студијског програма. Факултет обезбеђује позитивне финансијске резултате у периоду од најмање три године.

Члан 83.

Остваривање елемената стандарда квалитета финансирања континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета финасирања.

Члан 84.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступака обезбеђења квалитета финансирања и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 85.



Менаџмент квалитета - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе овог стандарда спроводе Савет, Веће, Декан и Руководилац службе контроле квалитета.

2. Стандард квалитета финансирања

Члан 86.

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ФИНАНСИРАЊА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Факултет има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставног процеса, научно-истраживачких пројекта и професионалних активности. Обезбеђеност средства се врши путем финансијског плана доступног јавности, за период трајања студијског програма, који је саставни део пословног плана Факултета.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемента:</i></p> <p>Планирање и континуирано обезбеђивање финансијских средстава, као делу пословног плана, како би се наставни процес, научно-истраживачки и научни рад и професионалне активности реализовали у континуитету, квалитетно и са високом нивоом финансијске стабилности, најмање за период трајања студијског програма.</p>	<p>Декан заједно са шефом рачуноводства сачињава нацрт, а Веће предлаже Савету доношење финансијског плана као дела пословног плана, како би се наставни процес, научно-истраживачки рад и професионалне активности реализовали квалитетно и са високим нивоом финансијске стабилности. Финансијски план превасходно утврђује стабилне изворе финансијских средстава и прецизан распоред и намену финансијских средстава, односно јасно представљене будуће планиране приходе и расходе по врстама и динамици, како би се избегли финансијски ризици нарочито у погледу квалитета и континуитета наставног процеса.</p> <p>Коришћење финансијских средстава према финансијском плану прати и контролише Декан у сарадњи са шефом рачуноводства и по потреби предузима мере за реализацију финансијског плана, посебно у сегменту извора средстава и њиховог коришћења по распореду и намени, односно приходе и расходе по врстама и динамици. У случају насталих финансијских тешкоћа, нарочито у остваривању финансијских средстава из главних извора, Декан се обраћа Савету који у току године може предузети мере за реализацију донетог финансијског плана, које се превасходно састоје у проналажењу начина да се остваре средства из главних извора. Поред тога, Савет може изменити или допунити финансијски план у складу са насталим околностима које нису могле бити антиципиране на почетку године. За оперативне активности у реализацији предузетих мера Савет задужује Декана и шефа рачуноводства. Доступност</p>



	финансијског плана јавности обезбеђује Декан, путем информатора за студенте.
2. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Извори финансирања Факултета су средства које обезбеђује оснивач, Факултетрина, донације, поклони и завештања, средства из реализације научно-истраживачког, научно-истраживачког и стручног рада, средства остварена од пројекта и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга, накнада за комерцијалне и друге услуге, семинара, курсева и других извора у складу са законом (главни извори средстава су средства буџета, Факултетрина, средства из реализације научно-истраживачког, научно-истраживачког и стручног рада, средства остварена од пројекта и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга, накнада за комерцијалне и друге услуге). <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано обезбеђивање притицања средстава из свих, а нарочито из главних извора, у обimu који омогућава стабилно и дугорочно обављање делатности Факултета.
3. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Факултет самостално планира распоред и намену финансијских средстава, тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Благовремено и реално планирање распореда и намене финансијских средстава, кроз финансијско планирање које обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. То се нарочито односи на распоређивање и намену средстава који у првом реду морају обезбедити континуираност наставног процеса, научно-истраживачког и научно-истраживачког рада, исплате зарада запосленима и спољним сарадницима, набавку или реконструкцију опреме неопходне за обављање делатности, уредно сервисирање повериоца и добављача и извршавање финансијских обавеза у складу са законима и другим прописима.
4. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета Факултет обезбеђује јавност и
	Декан и шеф рачуноводства су дужни да



ранспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет. Минимални ниво квалитета елемента: Континуирана јавност и транспарентност извора и начина финансирања, који се реално приказују у извештају о пословању и годишњем обрачулу.	обезбеде континуирану доступност јавности извора и начина финансирања, односно извештај о пословању и годишњи обрачун. Ова доступност јавности се превасходно обезбеђује презентовањем извештаја о пословању у информатору за студенте.
---	---

XII УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

1. *Опште одредбе*

Члан 87.

Факултет обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студенских организација и студенских представника у телима Факултета, као и кроз анкетирање студената о квалитету Факултета.

Члан 88.

Улога студената у обезбеђењу квалитета спроводи се испитивањем ставова и мишљања студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања.

Члан 89.

Остваривање елемената стандарда обезбеђења улоге студената у самовредновању и провери квалитета континуирано се организује, односно спроводи се на крају школске године.

Члан 90.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступака обезбеђења улога студената у самовредновању и провери квалитета и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 91.

Управљање квалитетом - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе овог стандарда спроводе Веће, студенчки парламент, Комисија и Декан.

2. *Улога студената у самовредновању и провери квалитета*

Члан 92.



СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Представници студената су чланови Комисије за обезбеђење квалитета Факултета, што је дефинисано Статутом и овим правилником.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Обезбеђење учешћа представника студената у раду Комисије за обезбеђење квалитета, односно у поступцима за самовредновање и оцењивање квалитета Факултета.</p>	<p>Обезбеђење учешћа представника студената у раду Комисије за обезбеђење квалитета, односно у поступцима за самовредновање и оцењивање квалитета Факултета, спроводи се кроз одредбе Закона о високом образовању (члан 15. став1, члан 17. став 3. и члан 55. став 3) и Статута. За ово обезбеђење учешћа представника студената, задужени су Декан и секретар.</p>
2. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Студенти на одговарајући начин дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Факултета.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Обезбеђеност мишљења студената о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Факултета.</p>	<p>Улога студената као субјекта обезбеђења квалитета, уређена је члановима 22.-25. овог Правилника. Студенти кроз учешће у органима Факултета (Студентски парламент, Савет, Веће, Комисија и др.) дају своје мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета. Декан и председник Комисије обезбеђују остваривање наведене улоге студената.</p>
3. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Анкетирање студената кроз које они дају ставове и мишљења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Перидично организовање и спровођење анкете и интегрисање њених резултата у Извештај о самовредновању.</p>	<p>Периодично спровођење анкете о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, спроводи Комисија. Ове анкете се спроводе у складу са образцима и у време утврђено у поступцима за обезбеђење квалитета стандарда у овом Правилнику.</p>
4. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Студенти су активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развој метода оцењивања.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Организовање перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања, што се реализује кроз анкету на крају школске године.</p>	<p>Организовање активног учешћа студената у перманентном осмишљавању, реализацији развоја и евалуацији студијских програма у оквиру курикулума, као и развоју метода оцењивања, спроводи Комисија путем анкете студената, на крају школске године. Из анкете Комисија идентификује мишљења и предлоге студената о начинима развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања. На основу мишљења и предлога студената Комисија сачињава извештај који подноси Већу. На основу овог извештаја</p>



Веће предузима мере за побољшање развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања, у складу са одредбом члана 42. став 2. Закона о високом образовању.

XIII СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

1. Описте одредбе

Члан 93.

Факултет континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Члан 94.

Факултет нарочито обезбеђује спровођење свих утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета, услове за прикупљање података, повратне информације о оцени квалитета, упоређивање са страним високошколским установама и друге релевантне информације у систему квалитета.

Члан 95.

Остваривање елемената стандарда систематског праћења и периодичне провере квалитета континуирано се организује, у циљу повећања нивоа квалитета.

Члан 96.

Оствареност квалитета елемената овог стандарда оцењује се на основу Табеле стандарда и поступака обезбеђења систематског праћења и периодичне провере квалитета и презентира се у Извештају о самовредновању.

Члан 97.

Управљање квалитетом - праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера за елементе овог стандарда спроводе Савет, Веће, Декан, Комисија, студенти, послодавци, бивши студенти и представници Националне службе за запошљавање.

2. Систематско праћење и периодична провера квалитета

Члан 98.



СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА СИСТЕМАТСКОГ ПРАЋЕЊА И ПЕРИОДИЧНЕ ПРОВЕРЕ КВАЛИТЕТА

1. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Факултет обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Унапред дефинисане обавезе (Закон, Статут и општи акти) које субјекти на Факултету и екстерно, извршавају у циљу спровођења стандарда и поступака за оцењивање квалитета, утврђених овим правилником.</p>	<p>Сви субјекти на Факултету (органи управљања, стручни орган, пословодни органи, студенти, наставници и др.), као и екстерни субјекти, континуирано обезбеђују спровођење стандарда и њихових елемента, као и поступака за оцењивање квалитета, односно за обављање свих задатака које у том процесу имају учесници у систему обезбеђења квалитета. Резултати у спровођењу стандарда и поступака презентују се у извештајима и другим документима, сачињених од анкета и других података прикупљених интерно и екстерно. Посебну улогу имају Комисија, Савет, Веће и Декан као субјекти у спровођењу стандарда и поступака, с обзиром на њихов делокруг утврђен Законом, Статутом и овим правилником.</p>
2. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Факултет обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Континуирано обезбеђење инфраструктуре за оцену квалитета у свим областима самовредновања.</p>	<p>Савет, Веће, Декан и Комисија обезбеђују услове и инфраструктуру (техничка подршка, пружање података од стране наставника, сарадника, ненаставног особља, органа Факултета и екстерних убјеката) за благовремено спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета у свим областима (стандардима и њиховим елементима) које су предмет самовредновања. То подразумева благовремено обезбеђивање поузданних података који ће омогућити објективну оцену квалитета. За ову оцену извештаје припрема Комисија у сарадњи са појединим субјектима у систему обезбеђења квалитета, а те извештаје разматрају и корективне мере предузимају органи утврђени овим правилником.</p>
3. Елемент стандарда квалитета	Поступак за обезбеђење квалитета
<p>Факултет обезбеђује редовне повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената.</p> <p><i>Минимални ниво квалитета елемената:</i> Континуирано обезбеђивање повратних информација о компетенцијама</p>	<p>Комисија путем анкете прикупља повратне информације о компетенцијама дипломираних студената, од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, бивших студената и других одговарајућих организација. На основу прикупљених и обрађених повратних информација, Комисија сачињава извештај у сарадњи са Деканом и подноси га Већу.</p>



дипломираних студената.	На основу извештаја Комисија, по потреби, предузима корективне мере, које се састоје у побољшању квалитета наставног процеса, студијских програма, студента, рада наставног и ненаставног особља, и других субјеката у обезбеђењу квалитета Факултета. За спровођење корективних мера Веће задужује Декана, Комисију, наставно и ненаставно особље, а део тих мера спроводи и само Веће.
4. Елемент стандарда квалитета Факултет обезбеђује податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Обезбеђење података који омогућују упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета, тако што ће се остварити задовољавајућа подударност квалитета студијских програма, наставе и услова студирања.	Поступак за обезбеђење квалитета Комисија континуирано прикупља податке у циљу упоређивања својих студијских програма са програмима страних високошколских установа, у области примењеног менаџмента. Прикупљене податке Комисија обрађују и путем извештаја их достављају Већу. Веће анализира извештај и поступа у складу са поступком за обезбеђење квалитета елемента квалитета 1. стандарда IV.
5. Елемент стандарда квалитета Факултет обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достицање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима обавезно је укључивање резултата анектирања студената. Самовредновање мора да се спроводи најмање једном у три године. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Континуирано спровођење стратегије и поступака за обезбеђење квалитета у циљу достицања жељених стандарда квалитета дефинисаних у стандардима, односно њиховим елементима у овом правилнику.	Поступак за обезбеђење квалитета Комисија, у сарадњи са субјектима за обезбеђење квалитета најмање једном у три године спроводи самовредновање и проверу нивоа квалитета, који су дефинисани у стандардима- елементима стандарда и поступцима у овом правилнику. У случају да ниво квалитета који се утврди у спровођењу поступка самовредновања није у складу са утврђеном стратегијом, односно у складу са жељеним стандардима квалитета, Комисија и други субјекти за обезбеђење квалитета предузимају корективне мере у складу са овим правилником.
6. Елемент стандарда квалитета Са резултатима самовредновања Факултет упознаје наставнике и сараднике, студенте, Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност путем одговарајућег извештаја. <i>Минимални ниво квалитета елемента:</i> Перидично упознавање наставника и сарадника, студената, Комисије за акредитацију и јавности, кроз одговарајући извештај.	Поступак за обезбеђење квалитета Комисија у извештају са резултатима самовредновања упознаје Комисију за акредитацију и проверу квалитета, наставнике и сараднике преко Већа, студенте преко студентског парламента, а јавност путем сајта Факултета.



XIV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 98.

За све што није регулисано овим правилником, примењиваће се одредбе Закона о високом образовању, Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета високошколских установа, Правилника о стандардима и поступцима за спољашњу проверу квалитета, Правилника о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма и Статута и општих аката Факултета.

Члан 99.

Измене и допуне овог Правилника објављују се на начин и по поступку предвиђеним за његово доношење.

Члан 100.

Правилник ступа на снагу осмог дана од објављивања на огласној табли и сајту Факултета.





ПРИЛОГ:

ОБРАСЦИ



Образац бр 1

Мишљење активних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Број анкетираних студената:

Број студената у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем).

Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

Предавања из овог предмета сам посећивао:

0-25% 25-50% 50-75% 75-100%:

Вежбе из овог предмета сам посећивао:

0-25% 25-50% 50-75% 75-100%:

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Настава је редовна						
2	Наставник поштује договорено време наставе и консултација						
3	Осигурана је сва потребна опрема за наставу						
4	Доступни су помоћни наставни материјали (handout, упутства...)						
5	Настава је покривена презентацијама и примерима						
6	Број студената у групама усклађен је са расположивим капацитетима						
7	Студентима је на почетку семестра доступан план рада на предмету						
8	Студијски предмет је унапредио моју способност промишљања						
9	Избор теме је задовољио моја очекивања						
10	Обим добијених информација је довољан						
11	Редослед тема је прихватљив						
12	Теме су актуелне и повезане са праксом						
13	Студијски предмет је добро документован примерима						
14	Литература за овај студијски предмет је добро усклађена са тематиком						
15	Студенти активно учествују у настави						



Образац бр 2

Мишљење активних студената о квалитету наставника и сарадника

Број анкетираних студената:

Број студената у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

Предавања из овог предмета сам посећивао:

0-25% 25-50% 50-75% 75-100%

Вежбе из овог предмета сам посећивао:

0-25% 25-50% 50-75% 75-100%

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1.	Наставник редовно одржава предавања за овај предмет.						
2.	Наставник редовно одржава консултације за овај предмет.						
3.	Препоручена литература обухвата садржај потребан за полагање испита.						
4.	Наставник препоручује додатне садржаје везане за овај предмет (чланци у научним часописима, литература, информације на Интернету, итд.).						
5.	Предиспитне обавезе ми помажу савладавање градива из овог предмета.						
6.	Наставник градиво излаже јасно и разумљиво.						
7.	Наставник омогућава стицање предвиђених знања и вештина.						
8.	Наставник је добро припремљен за час.						
9.	Наставник подстиче и омогућава укључивање студената у процес наставе и развој критичког размишљања.						
10.	Наставник даје повратне информације о раду студената.						
11.	Наставник одговара на питања везана за наставни садржај која постављају студенти и узима у обзир њихове коментаре.						
12.	Оцена коју имам код овог наставника одговара знању које сам показао/ла.						
13.	Наставник се коректно понаша у комуникацији са						



	студентима.					
14.	Наставник објективно оцењује студенте.					
15.	Материјал и градиво који се обрађују на предавањима и вежбама су усклађени.					
16.	Рад наставника и његових асистената/сарадника је усклађен.					



Образац бр 3

Мишљење дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Број анкетираних дипломираних студената:

Број дипломираних студената у претходној школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Студијски програм је испунио моја очекивања						
2	Студијски програм ми је пружио знање и развио систем размишљања којима сам се лако уклопио у радну средину						
3	Студијски програм је целовит и конзистентан						
4	На студијском програму је направљен добар однос између обавезних и изборних предмета						
5	Изборни предмети су ми помогли да стекнем вештине потребне за обављање посла						
6	На студијском програму сам имао довољно предавања о темама које су актуелне у обављању посла						
7	Литература која је коришћена је одговарајућа и по квалитету и по обиму градива						
8	Студијски програм ми је пружио вештине потребне за коришћење информационо-комуникационих технологија						
9	Испити су били правични и са јасним критеријумима						
10	Студијски програм ми је пружио довољно подстрека за даље школовање						



Образац бр 4

Мишљење послодаваца о компетенцијама дипломираних студената

Број запослених дипломираних студената:

Послови на којима су запослени:

Назив предузећа:

Адреса:

Основна делатност:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације компетенција дипломираних студената који су запослени у Вашем предузећу. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не зnam, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем).

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Задовољни смо знањем дипломираних студената						
2	Задовољни смо њиховом способношћу за тимски рад						
3	Задовољни смо њиховим способностима и вештинама комуникаирања						
4	Задовољни смо њиховим вештинама коришћења информационих-комуникационих технологија						
5	Задовољни смо вештинама анализе и решавања проблема дипломираних студената						
6	Задовољни смо њиховом креативношћу и иновативношћу						
7	Задовољни смо њиховој способности да се прилагоде променама						
8	Задовољни смо њиховом спремношћу за стицање нових знања и вештина						
9	Планирамо да примимо нове дипломиране студенте						



Образац бр. 5

Мишљење Националне службе за запошљавање о запосленим, дипломираним студенатима, пословима које обављају и предузећима у којима раде

(Према образцу Националне службе за запошљавање)



Образац бр 6

Мишљење студената о условима рада и квалитету управљања

Број анкетираних студената:

Број студената у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Простор за одржавање наставе у потпуности одговара потребама наставе						
2	Учионице и амфитеатри су примерени за одржавање предавања						
3	Лабораторије и учионице су примерене за одржавање вежби						
4	Физички услови рада (осветљење, грејање, хигијена) су адекватни						
5	Информатичка опрема је у складу са потребама образовања						
6	Користим рачунарску лабораторију за самосталан рад						
7	Рад студентске службе је у складу са потребама студената (капацитет, време, брзина рада итд)						
8	Радници студенстке службе имају коректан однос према студентима						
9	Директор школе има коректан однос са студентима						
10	Секретар школе има коректан однос са студентима						
11	Центар за развој каријере адекватно помаже студентима						
12	Информисање је добро						
13	Постоји јавност у раду Школе						



Образац бр 7

Мишљење студената о раду библиотеке

Број анкетираних студената:

Број студената у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Библиотека је добро организована (радно време, простор, издавање књига итд)						
2	Библиотека има значајан библиотечки фонд						
3	Могу да нађем сву потребну литературу						
4	Користим програме COBIS и COBSOM						
5	Читаоница одговара потребама учења (светло, тишина, простор, топлота итд)						
6	Читаоница има добро радно време						



Образац бр 8

Мишљење нових студената о условима уписа и информисаности

Број анкетираних студената:

Број студената у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	На време сам био упознат са конкурсом за упис студената						
2	Препреме за упис студената су добре						
3	Правила пријемног испита су јасна						
4	Претходно школовање ми је дало добру основу за студирање на овој Школи						
5	Изабрао сам ову Школу због добре репутације						
6	Изабрао сам ову школу због доброг маркетинга						



Образац бр 9

Мишљење наставника о условима рада и управљању

Број анкетираних наставника:

Укупан број наставника у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Задовољан сам послом који обављам.						
2	Структура организационих јединица и њихов делокруг рада је добро постављен						
3	Квалитет простора и опреме је одговарајући						
4	Квалитет библиотеке и информатичке опреме је одговарајући						
5	Информисање наставника и сарадника је добро						
6	Ненаставно особље има коректан однос према наставницима и сарадницима						
7	Број ненаставног особља је задовољавајући						
8	Квалитет рада ненаставног особља је добар						
9	Квалитет рада директора је добар						
10	Квалитет рада Савета Школе је добар						
11	Квалитет рада Студентског парламента је добар						
12	Добро сарађујем са Центром за развој каријере						
13	У свом раду остварује јединство образовног и научно стручног рада						
14	Задовољан сам међуљудским односима						
15	Ненаставно особље се труди да оствари висок ниво квалитета обављеног посла						
16	Постоји јавност у раду Школе						



Образац бр 10

Мишљење ненаставног особља о условима рада и управљању

Број анкетираних наставника:

Укупан број наставника у текућој школској години:

Молим Вас да искрено одговорите на постављена питања у циљу евалуације студијског програма. Заокружите оцене од 0 до 5 (0 – не знам, немам одговор, 1 – уопште се не слажем, 2 – не слажем се, 3 – прихватам, 4 – слажем се, 5 – у потпуности се слажем). Испитивање је анонимно, тако да није потребно да наводите податке о себи.

		Оцена					
		0	1	2	3	4	5
1	Задовољан сам послом који обављам.						
2	Структура организационих јединица и њихов делокруг рада је добро постављен						
3	Квалитет простора и опреме је одговарајући						
4	Квалитет библиотеке и информатичке опреме је одговарајући						
5	Информисање је добро						
6	Наставно особље има коректан однос према ненаставном особљу						
7	Број наставног особља је задовољавајући						
8	Квалитет рада наставног особља је добар						
9	Квалитет рада директора је добар						
10	Квалитет рада Савета Школе је добар						
11	Квалитет рада Студентског парламента је добар						
12	Задовољан сам међуљудским односима						
13	Постоји јавност у раду Школе						